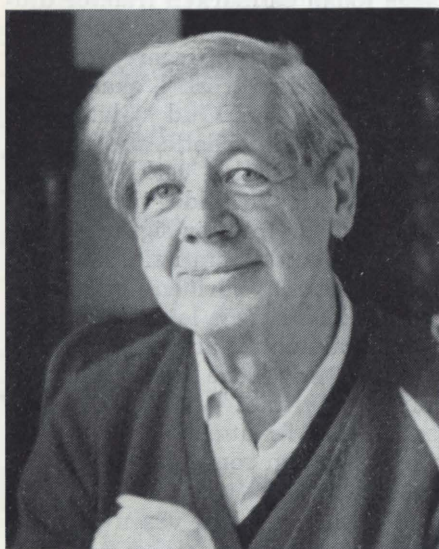

SÖKAREN

NR 7

1973

LÖSNUMMERPRIS 3:50 inkl. moms

Walther Eidlitz:

Det gudomliga ordet enligt bhaktitraditionen

Hinduernas heliga vetande, Veda-böckerna, är en omfångsrik litteratur, som har tillkommit under en tid av mer än två tusen år. Enligt traditionen utgör dessa urkunder en enhet och helhet, och i texterna själva sägs det på flera ställen att Veda inte har mänskligt ursprung utan är ett utflöde från Gud.

Upanishaden förkunnar:

"Liksom rökmoln stiger från en eld, som anlagts med fuktig ved, så har sannerligen Rigveda, Yajurveda, Samaveda, Atharvaveda, Itihasas och Puranas, Upanishaderna och Sutras utandats av detta stora väsen... ja, sannerligen, av honom har de alla utandats." (Brih. I,4,10)

Vedaböckerna uppfattas således som gudomlig uppenbarelse, men **den ursprungliga Veda**, säger skrifterna, är en **ton** (nada) som ständigt ljuder överallt, med oförändrad styrka och oavsett om någon värld av tid och rum existerar eller ej. Denna ton, som är ohörbar för mänskliga öron, uppfyller he-

la oändligheten och är den egentliga Veda. Den kallas också den av ord bestående Brahma, Shabda-Brahma. Vidare benämns den Vani, den Högstes stämma, eller Vac, Guds tal, eller Sarasvati, den gudomliga kraft som i ord förmår uttrycka kunskapen om det eviga (och om det förgängliga) och förmedla denna kunskap till andra.

I en berömd hymn i Rigveda besjunger den gudomliga stämman, Vac, jublande sin egen härlighet. Den säger om sig själv att den uppehåller alla gudar:

"Jag bär både Varuna och Mitra, jag uppehåller Indra, Agni och de båda Ashvins... Jag genomtränger himmel och jord. Åt dem som är mig kära, ger jag makt; jag gör dem till brahmaner, visa, insiktsfulla... Åt världssalltets fader gav jag den första impulsen (till skapelse)... " (Rigveda X, 125).

Världens skapare, Brahma, är enligt många av de indiska heliga texterna inte den Högste själv, utan

endast en ringa tjänare till Honom. Vid början av varje ny världsskapelse mottar Brahma den av tid och rum oberoende tonvibrationen (vani). I Brahmas hjärta blir då denna dittills oartikulerade ton till urstavelsen AUM, om vilken Upanishaderna berättar att den i sig rymmer allt förgånget, allt närvarande och allt tillkommande och även allt som ligger över "de tre tiderna". I fortsättningen bär Brahma namnet Vedagarbha, Vedas frö, därför att han nu ur AUM utvecklar alfabetets vokaler och konsonanter, genom vilka Veda tar form.

Med hjälp av kraften i detta ord, AUM, skapar Brahma av den fina urmaterien världarna och varelsernas kroppar. Allt som är har enligt vedisk kunskap sin grund i ord, är skapat av ord. Genom det vediska ordets kraft och genom sin beredvilighet att tjäna och påta sig det tunga skaparuppdraget förmår världsskaparen, innan han påbörjar sin skapelse, se in i Guds eviga rike,

om vilket Rigveda förkunnar att det — "liksom solljuset i himlarymden" — finns utbrett överallt. I Bhagavatam (II,9,18) heter det att Gud fattade Brahma vid handen och visade honom sitt högsta rike, där intet lidande, ingen förvirring eller fruktan finns och där den annars allt förintande tiden är maktlös... Det är frihetens oändliga rike, där naturlagarna saknar giltighet.

Brahma, världsskaparen, som diktrade världsalltet efter den gudomliga planen, kallas i Bhagavatam (I,1,1) den förste kavin, den förste dikta- ren. Detta kan ge en föreställning om vad som i Indien menas med en kavi, en sann diktare. En sådan skall ha förmåga att uppfånga den eviga tonen och se in i Guds verklighet. Han skall också kunna uttrycka dessa erfarenheter på jordiskt språk.

Hur kan det då komma sig att Veda, "den heliga kunskapen", som ju till sitt ursprungliga väsen är gudomligt ORD och därför auktoritär, ändå rymmer så många motsägelser? Den frågan har bekymrat hinduer sedan årtusenden. Svaret som gurun, den andlige ledaren, ger, lyder:

"Det av en vedisk text som man kan höra med kroppens öron eller se med ögonen och som finns i handskrifter eller tryckta böcker och som kan förstås med hjälp av intellektet, det är inte alls den verkliga Veda utan bara ett återsken. Det kan liknas vid den förvrängda skuggan av ett blommande äppelträd, när denna skugga faller snett mot en sprucken mur."

En av guruns första uppgifter är att ge lärjungen en oförvrängd bild av denna skuggestalt. Sedan skall lärjungen själv söka efter det verkliga Ordet, det levande, blommande trädet, vars krona vajar i den lekande vinden.

Efter ett rätt bedrivit studium eller rättare sagt efter ett rätt tjänande av det vediska ordet, upplåter sig plötsligt ordets verkliga mening. Detta uppenbarande kallas på sanskrit **sphota**. Utan sphota är, enligt indisk tradition, all djupare förståelse av Veda omöjlig.

I Bhagavata-Puranam (Bhagavatam) undervisar en guru om innebörden i Veda. Enligt många indiska heliga texter är denne guru ingen människa utan Gud själv, den i sig själv grundade, allsmåttige Krishna, som vandrar på jorden. Han är den samma Krishna som i Bhagavadgita säger om sig själv:

"Jag är den, som skall förstås i alla Vedas texter.

Endast Jag är Vedas kännare, och Vedantas upphov är Jag." (Gita 15,15)

I Bhagavatam fördjupar Krishna ytterligare sin undervisning om Vedas mening. Han påvisar där hur Vedas alla delar, påbudsdel, hymndelen och vishetsdelen, pekar fram mot Honom, har sin grund i Honom, som är allt varas centrum.

Omedelbart innan Krishna lämna- de jorden för att återvända till sitt eget rike, befann sig hans vän och lärjunge Uddhava i hans närhet. Fylld av sorg över vissheten att snart bli övergiven av sin älskade mästare och lämnad ensam på jorden, bad han Krishna att få del av samma undervisning som denne en gång, före denna jords tillkomst, hade gett Brahma, världsskaparen.

Herren Krishna bifaller Uddhavas önskan. Än en gång framlägger han (i den s. k. Uddhava-Gita, Bhagavatam XI, 9-23) alla påbud och förbud, som finns i Veda. Han räknar upp de plikter som är gemensamma för alla människor, och de särskilda plikter som gäller för de fyra kasterna. Han beskriver lärjungars, hushållers, skogseremiter och kringströvande asketers plikter. Han förklarar ingående samtliga yogavägar och de särskilda mål som dessa leder fram till. Han utlägger för Uddhava den stora uppfostringsplan som finns invävd i Veda, och visar honom hur det i denna plan tas hänsyn till människors olika mognadsgrad. Den börjar med de "fem stora offer" som en hushållers har att dagligen förrätta. Genom dessa offer renar han sig från de ofrivilliga synder som varje människa dagligen begår, och han kan genom dem också få lön för sina goda gärningar. Sådan lön kan bli hans antingen redan i detta livet eller i ett — förgängligt — himmelrike, eller också i ett kommande jordiskt liv. Den verkliga meningen med dessa fem offer — offret till urtidens siare (rishis) vilka en gång förmedlade Veda till människorna, offret till devas, till avlidna förfäder, till medmänniskorna och till djuren — den verkliga meningen med dessa offer till högre, till likställda och till lägre stående väsen ligger i en allt klarare insikt om den offerande människans delaktighet i en stor kosmisk gemenskap, i ett **allt levandes broderskap**, som inte kan bestå utan ömsesidigt offerande och avstående.

De dagliga offren för medmänniskorna och djuren består i en storlagen gästfrihet. Man har räknat ut att en hushållers, som troget full-

gör dessa offer, måste använda inte mindre än tre fjärdedelar av sina inkomster för detta ändamål. Om alla gjorde så, skulle mycken hunger stillas, mycken social nöd avhjälpas. Denna verkan är likväl ingen huvudsak utan bara s. a. s. en följd i förbigående av vad som tillkommer människan att göra. Kärlek till nästan, välgörenhet, är enligt de indiska urkunderna **inte** gudstjänst.

Bland dessa regler i Vedas karma-del finns det t. ex. en som säger hur man skall förfara, när man ger ett uthungrat djur att äta. Det skall inte tillgå så som vanligen sker, när man slänger ett ben åt en hund, utan varsamt och vördnadsfullt skall man lägga födan på marken framför djuret och bjuda det att äta. Och varje gäst, varje hungrig tiggare, som träder över husets tröskel, skall utspisas och äras som Gud själv. Enligt urkunderna skall detta ske som ett uttryck för att den verkliga gästen inte är den enskilde individ som man just har framför sig, utan Gud själv, den Ende, som i sin delaspekt av Paramatma, världens gudomliga grund, finns i varje levande varelse. Denne Paramatma är dessutom varje enskild atmas "inre ledare". Han är "det tysta vittnet" till atmans handlande. Han är atmans "evige vän" och det är han som skall äras i allt, som lever.

(Till sitt egentliga väsen är varje atma "ett från okunnighet och mörker och förblindelse fullkomligt fritt jag" [Nrisinha-Uttara-Tapaniya-Upanishaden]. Atman tillhör inte världen av tid och rum. Den föds inte och dör inte. Den är verklig, evig existens, ren kunskap och sann lycka. Den är begåvad med viljefrihet, fastän i oändligt ringa mått. Den är en irrande gnista från den gudomliga elden. Atman kan inte lära känna sig själv. Den har emellertid glömt, vem den är och identifierar sig med ett grovfysiskt och ett finfysiskt [psykiskt] hölje av Maya-stoff.)

Krishna säger till Uddhava: "Till Mig — i solen — skall han offra med vediska hymner, till Mig — i elden — skall han offra med offergåvor, till Mig — i de visa, de kunniga — skall han offra med tjänster och förplägnad, till Mig — i korna — skall han offra med bete och foder, till Mig — i de gudsinvigda — skall han offra genom att visa ädel högaktning,

till Mig — i hjärtats kammare — skall han offra genom orubblig meditation över Mig, till Mig — i vinden — skall han offra genom att tänka på att alla varelser har Mig att tacka för sin andedräkt, sitt liv, till Mig — i vattnet — skall han offra genom att erbjuda blad av (den heliga örten) tulasi, till Mig — i sin egen kropp — skall han offra det som han ger sig själv att äta (emedan Jag bor i hans kropp, detta tempel, som tillhör Mig; han skall inte njuta sin föda av lust), till Mig — Paramatma i alla varelser — skall han offra genom att se alla varelsers glädje och sorg som sin egen glädje och sin egen sorg."

(Bhagavatam XI, 11,42-45)

Uddhava känner sig emellertid i sin nödställdhet fortfarande lika förvirrad. Han, som enligt de heliga texterna är en av Guds eviga följeslagare, ställer frågor som en okunnig. Han frågar — för världens frälsnings skull — hur det kan komma sig att det finns så många motstridiga åsikter om det gudomliga ordet, om Veda. Uddhava säger:

"De som uttolkar Veda-texterna, nämner många ting som de värdefullaste. Är nu någon av dessa vägar värdefullare än de andra? Eller finns det en huvudväg, till vilken de övriga leder fram? Du har med exempel förklarat vad **Bhakti-yoga till Dig** innebär och sagt att denna väg inte är beroende av något utanför den och att genom den allt, som ligger utanför Dig, försvinner och att anden helt försjunker i Dig."

(Bha XI, 14,1-2)

"**Bhakti-yoga till Dig**" innebär atmans förbindelse (yoga) med den gestaltade (personlige) Guden genom bhakti. Bhakti är inte vad den inom västerländsk och även modern indisk religionsvetenskap ofta ansetts vara: en hjärtats och sinnets starkt känslöbetonade fromhet, helt obelastad av dogmatik, teologi och filosofi. Bhakti är ett gudstjänande, som inte längre begär något för egen del utan bara syftar till den älskade Gudens glädje — och som just för den skull skänker högsta kunskap. Nu, när Uddhava längtansfullt uttalar ordet Bhakti, som är **Guds egen kärlekskraft**, den kraft genom vilken Han känner sig själv och sin egen lycka och genom vilken det också är möjligt för andra att lära känna Honom, nu först förmår Herren Krishna helt öppna sitt hjärta och tala om Bhakti och förkunna att

denna Bhakti är den egentliga Veda, den eviga tonvibrationen, Vani. Krishna förklarar för Uddhava:

"Under tidernas gång, i världsupplösningen, har detta Vani, som benämns Veda, gått förlorat. Vid den nya världsskapelsens början blev det av Mig klart förkunnat för Brahma, och dess religion är: försjunkande i Mig."

Krishna säger också:

"Men den, o ädle, som har överlämnat sig själv åt Mig och inte bekymrar sig om någonting annat, honom skall glädje tillfalla genom Mig, hans **allt-och-ett**. Hur skulle denna glädje kunna komma den till del, vars sinne hänger sig åt andra ting."

(Bha XI, 14,12)

"Jag är alltid med den, som inte bryr sig om någonting annat än Mig, som alltid tänker på Mig, som ej är fientligt inställd till någon, som lägger lika liten vikt vid alla ting, utom vid Mig. Jag gör det, på det att världen må bli renad

av stoftet från hans fötter."

(Bha XI, 14, 16)

"De som inte känner någonting annat än Mig, de vilkas hjärtan i ständigt förnyad tjänande kärlek är vigda åt Mig, de som är helt och fast rotade i Mig, de i sanning store, de som är fyllda av godhet mot alla väsens **atmas**, de vilkas sinne inte längre kan störas av några slags begär, de, som inga andra, upplever Min glädje och vet, vari Min glädje består, ty de spanar inte efter någonting annat, ej ens efter befrielse ur förvandlingarnas värld."

(Bha XI, 14, 17)

Den frid som världen längtar efter och som består i frånvaron av sjukdom, smärta, oro, sorg, ångest, nöd, kommer inte alltid en bhakta till del. Frid i Krishnas och Bhagavatams mening är "att ha sitt sinnes rötter orubbligt rotade i Mig". (Bha XI, 19,36). En bhakta känner i varje ögonblick den frid som består i att ha den djupaste grund i Gud och i att av kärlek få helt förbruka sig för Hans skull. En bhakta går inte fri från problem, men han förmår alltid lösa dem i gudstillvändhet.

Vedaskrifterna personifierade samlas omkring sovande Herren Krishna (Vishnu) och prisar Honom.

Åke Haglund:

Tro i Folkrepubliken Kina

Om utrotning av religion och vidskepelse skrev Mao under kampåren bl. a. följande:

"Överallt vacklar det religiösa våldet allt efter som bonderörelsen utvecklas. På många orter har bondeföreningarna tagit gudarnas tempel till expeditioner. Överallt talar de för att templens tillgångar ska tas i beslag och användas till att sätta i gång bondeskolor och bestrida föreningarnas utgifter, och de kallar detta 'allmänna intäkter från vidskepelse'. I Lilings härad har det blivit mycket modernt att förbjuda vidskepliga bruk och krossa gudabilder. I dessa norra distrikt har bönderna förbjudit de rökelsebrännande processionerna för att bevara farsoaternas gud. Det fanns många gudabilder i taoisttemplet vid Fupoling i Lukuo, men när extra utrymme behövdes för Koumintangs högkvarter, travades allesammans, både stora och små, upp i ett hörn och ingen bonde hade något att invända. Sedan dess har det sällan förekommit att man vid dödsfall i en familj offrat till gudarna, utfört religiösa riter och offrat heliga lampor. Bondeföreningens ordförande Sun Hsiao-shan tog initiativet i denna fråga och hatas därför av taoistprästerna på orten. I Lungfengs nunnekloster i Norra tredje distriktet högg bönderna och lärarna i bottenskolan sönder trågudarna och använde veden till matlagning. Mer än trettio gudabilder i Tungfus munkkloster i södra distriktet brändes av studenter och bönder i förening, och endast två små avbilder av herr Pao togs undan av en gammal bonde, som sade: 'Synda inte.' På platser där bondemakten förhärskar är det bara de gamla bönderna och kvinnorna som ännu tror på gudarna, de yngre bönderna gör det inte längre. Eftersom de kontrollerar föreningar-

na, pågår nedbrytningen av det religiösa våldet och utrotandet av vidskepelsen allestädes." (Politiska skrifter, sid. 95 f.) *

När Mao Tzu-tung år 1949 från Den himmelska fridens port i Peking proklamerade Folkrepubliken Kina, fruktade bekännare av de etablerade religionerna — konfucianism, taoism, buddhism, kristendom och islam — att all religiös verksamhet skulle förbjudas. Men så blev inte fallet. Mycket snart efter maktövertagandet inkallade premiärminister Chou En-lai representanter för de religiösa grupperna till Peking och förklarade för dem att regeringen inte ville ställa hinder i vägen för deras tro, utan de skulle få fortsätta sin religionsutövning som tidigare. Samfunden måste dock förbinda sig att följa de förordningar som regeringen undan för undan kom att fastställa och att vara lojal mot den nya politiska ordningen. Regeringen krävde också att samfunden skulle sluta sig samman till enheter, en buddhistisk enhet, en kristen enhet osv. utan splittring i många olika samfund. Chou En-lai meddelade att regeringens direktiv till de religiösa samfunden skulle ges genom en byrå, som skulle få namnet Religiösa byrån. Chou deklarerade vidare som sin och partiets uppfattning att religion var av intet värde för folket men att det var folket självt som skulle avgöra religionernas framtid. De kinesiska kristna ledarna, både de evangeliska och de katolska, uppmanades av Chou att "sopa sitt hus rent", dvs. klippa av alla sociala och ekonomiska förbindelser med de utländska missionärerna och deras västerländska kyrkor och bli oberoende.

Det var med viss lättnad som de religiösa representanterna återvände

till sina respektive samfund för att rapportera om nyordningen vad beträffar religionens plats i det kinesiska samhället. När den första folkkongressen ägde rum i Peking två år efter maktövertagandet, var delegater från olika religioner närvarande och i grundlagen antogs en paragraf — nr 88 — där det tydligt och klart är angivet att det skall råda religionsfrihet i Folkrepubliken Kina. Början av den nya epoken såg alltså hoppgivande ut för religionens vidkommande. Men regeringen arbetade planerligt på att minska den religiösa aktiviteten i landet med sikte på dess slutliga utplånande.

När kulturrevolutionen utbröt år 1966, blev de buddhistiska templen och klostren de första offren för rödgardisternas framfart. Västerlandet nåddes av nyheter om fruktansvärd förstörelse. Den buddhistiska federationen, som hade tillkommit 1949, upphörde att fungera. Den statliga religiösa byrån stängdes, och därmed upphörde också all utåtriktad religiös verksamhet. Först efter kulturrevolutionen, närmare bestämt 1969, fick man åter livstecken från de religiösa grupperna. Vad beträffar den kristna kyrkan, så lamslogs den helt och hållet, och den har, så vitt jag vet, inte upptagit någon verksamhet efter kulturrevolutionen. Detta betyder ju inte att det inte finns kristna i Kina i dag, men det finns inte någon offentlig kristen rörelse där. I Peking finns en kristen kyrka, liksom buddhisttempel och moskéer, men dessa är avsedda främst för medlemmar av diplomatiska kåren och andra utlänningar i Peking.

Kinas buddhistiska tempel och kloster av i dag kan indelas i tre grupper. En grupp består av sådana byggnader som har en mycket gam-

mal historia och rymmer värdefulla relikier och buddhistisk konst; dessa underhålls av regeringen. Som exempel kan nämnas Buddhas heliga tand-pagoden i Peking och Stora vildgåspagoden i Sian. Den sistnämnda har anor från den berömde buddhistmunkens Hsüan-tsang, som år 629 påbörjade sin dramatiska pilgrimsfärd till de heliga platserna i Indien, där han vistades i tolv år. När han återvände till Kina, medförde han mängder av buddhistiska manuskript, vilka han senare översatte till kinesiska. — En annan grupp av tempel är sådana som har förvandlats till institutionsbyggnader, såsom skolor, kontor, fabriker, förrådshus m. m. Men det finns också en tredje grupp, nämligen tempel och kloster som alltjämt är i funktion, t. ex. Lama-templet i Peking, där det finns både tibetanska och mongoliska munkar, som dagligen utövar buddhistisk tillbedjan, och Hsing-chiao, ett stort tempel, mycket berömt i provinsen Shensi. Det finns också en hel del andra exempel på buddhistisk verksamhet i Kina i dag.

*

När ett revolutionärt politiskt system söker rycka upp rötterna till ett tusenårigt religiöst system, är en kris oundviklig. De inhemska religiösa föreställningarna var uråldriga, och buddhismen, kristendomen och islam har en över tusenårig historia i Kina. Det gamla systemet måste utbytas mot ett nytt, annars uppstår ett vakuum, som kan få ödesdigra följder. Gamla symboler, myter och riter måste ersättas med nya. Mao själv har i ett samtal med den amerikanske journalisten Edgar Snow erkänt, att det inte var lätt för det kinesiska folket att uppgå en 3.000-årig förfäders- och kejsarkult. Det omtalas att när massorna var samlade till den första partikongressen efter maktövertagandet, måste militär utkommenderas för att hindra massorna att göra traditionell religiös tillbedjan inför den nye folkhjälden. Maos gestalt jämfördes gärna med de livgivande krafterna i naturen, i synnerhet solen, som finns i den nya nationalflaggan; och i den nya nationalsången har den tydliga heliga kvalifikationer:

Östern är röd.

Solen uppgår.

På den kinesiska horisonten framträder den store hjälten, som är folkets frälsare.

Här motsvarar Mao de kinesiska sagokejsarna Fu-hsi, Shen-nung och Huang-ti, vilka förkroppsligar forn-

tida civilisationers uttryck inom skrivkonst, jordbruk, medicin, konst m. m. Dagens hjälte är en auktoritet på alla områden, från finare konst till användning av gödsel. Med Maos tankar — Det nya Kinas grundtankar i fyra samlade verk — förmår hans folk det mest otroliga: bygga det av bron över Yang-tse-floden, rekordstor produktion inom jordbruk och industri, märkliga operationer av skilda slag, vilket allt skildras i intressanta essäer och dikter. Maos bild pryder varje hem, skola, fabrik m. m., och inför denna bild samlas man dagligen för att rapportera. Middagsmåltiden intas inte förrän man läst ett stycke ur hans skrifter och tackat honom för hans välgärningar mot det kinesiska folket.

Maos skrifter studeras dagligen i större och mindre grupper. De har blivit den normgivande själaföda som inspirerar till kraftprestationer. I Maos samlade verk finns tre uppsatser som alla skall lära sig: en handlar om folket, en om koalitionsregering och en — vilket kan vara intressant att veta — om den kanadensiske läkaren Norman Bethune, som utsändes av amerikanska och kanadensiska kommunistpartiet för att göra frivillig tjänst bland kommunisttrupperna, när dessa befann sig i gerillakrig med japanerna. Bethune stupade och har av Mao fått ett eftermäle för sin dygd.

De gamla konfucianska dygderna (godhet) hsin (pålitlighet) yi (rättrådighet) li (dekorum) och chih (vishet) har i den kommunistiska ideologin utbytts mot tålmod, enkelt levnadssätt, flit, osjälviskhet och beredvillighet för andra. De kinesiska kommunistmartyrerna Lei Feng och Wang Chieh framstår som mönster för dessa dygder. "De har gjort allt i enlighet med ordförande Maos tankar." I publikationen **Kinas kvinnor** berättas om en fader som försöker föregå sin son Kuang-ming med gott exempel. En dag efter frukosten hade hans fru lämnat sonens skolrapport till fadern för påseende och underskrift. När fadern såg rapporten, fann han att sonen gjort framsteg i språk, litteratur och matematik, där han nått över 90 procent. Men lärarens omdömen var inte goda. "Han kommer till korta i kollektivt tänkande. Han drar mer omsorg om sig själv än om andra." — "När jag såg lärarens kommentarer", säger fadern, "kom jag att tänka på några av Kuang-mings vanliga oarter. En gång när en kamrat ville låna en penna av honom, vägrade

han det. En annan gång ville en kamrat låna hans paraply, då han skulle gå på toaletten, men fick nej till svar. Jag frågade mig själv: 'Varför drar min son endast omsorg om sig själv?' När jag och min fru granskade våra egna vanor, såg jag att vi varit mer omsorgsfulla om oss själva än om andra. Vår son har tagit intryck av oss. En kväll då vår grannes son hastigt insjuknade och jag sprang efter en läkare och betalade den ordinarie medicinen, såg min son mitt ingripande och frågade mig varför jag betalade deras medicin. Jag svarade: 'När Chu-ch'eng var sjuk, blev hans mor orolig. När människor är i svårigheter, är det endast rätt att hjälpa. Det är inte rätt att bara tänka på sig själv; man måste också tänka på andra.' Jag påminde honom om hans ovillighet att hjälpa sina skolkamrater. Då sänkte han huvudet och skämdes. En bil passerade just då vårt hus och eftersom det regnade, gjorde den djupa spår i gatan. Nästa morgon steg jag upp tidigt för att sopa bort vattnet. Jag fann då att Kuang-ming redan varit där och gjort det. Jag frågade honom: 'Varför gjorde du detta?' — Han svarade: 'Det är inte rätt att bara tänka på sig själv; man måste också tänka på andra.' Kuang-mings exempel fick mig att inse hur viktigt det är för föräldrar att föregå med gott exempel."

Detta prov på etiskt ideal i Folkrepubliken Kina liknar Jesu moral-lära att man skall hjälpa sin nästa, ja, t.o.m. det kristna begreppet synd, där ju själviskheten står i centrum.

En slående likhet mellan religiösa företeelser och tro i nutida Kina är också masstillströmningen till dagens "heliga" platser: Shan-shao Chung, där Mao Tzu-tung föddes den 26 december 1893, Juichin i sydöstra Kiangsi, där den långa marschen påbörjades den 16 oktober 1934, Yenan i norra Shensi, där den långa marschen avslutades i oktober 1935 och där Maos tankar fick sin slutliga utformning, samt slutligen T'ien An Men, porten mellan machu- och kinesstaden i Peking, där Mao 1949 proklamerade Folkrepubliken Kina.

En annan religionsfenomenologisk företeelse är i-k'u, "bitterhetens måltid", bestående av vilda örter och grönsaker, som är aktuell i tider då man lätt glömmar bort gångna tiders vedermödor, alltså före befrielser 1949, för dagens allomfattande välbefinnande, som man har dagens hjälte

Forts på sid 19

John Blom:

BRAHMACHARYA

"Välsignad är den brahmachari som har tagit löftet om celibat för hela livet, tvåfaldigt välsignad är den brahmachari som uppriktigt strävar i kampen att förgöra begären och uppnå fullständig renhet, trefaldigt välsignad är den brahmachari som fullständigt har utrotat begären och har uppnått självförverkligande. Ära vare sådana upphöjda brahmacharis. De är verkliga gudar på jorden. Må deras välsignelse lysa över oss alla."

Ur "Importance of Brahmacharya" av Swami Sivananda.

En brahmachari är en som försöker förverkliga Brahman (Gud) inom sig genom att leda sitt liv mot det absoluta celibatet. Brahmacharya är att leva ett avhållsamt liv.* I Veda förklaras att genom Brahmacharya har Ljusets andar (gudarna) övervunnit döden. Det finns ingenting i de tre världarna som inte kan uppnås av en Brahmachari. Indiens heliga män har sjungit om Brahmacharyas härlighet och betydelse.

"Fullkomlig kyskhets ger energi och skaparkraft" läser vi i Patanjalis Yoga Sutra II:38.

I en kommentar till Patanjali av Ballantyne och Deva står det så:

"I den som verkligen lever kyskt, fullständigt kyskt, uppenbaras den yttersta styrka och kraft. Avhållsamhet är att bevara sin manliga kraft och vigör; och genom denna avhållsamhet i högsta grad, så kommer kraften och styrkan i kroppen, kroppens organ och sinnet också att uppnå sin högsta grad."

Professor Shyam Sundar Goswami, som är verksam som yogalärare i Sverige (Stockholm) har i föredrag framhållit den sexuella avhållsamhetens värde. Han hävdar att tillbakahållande av det sexuella begäret ökar den andliga, moraliska, intellektuella och fysiska styrkan. I sin bok om Hatha-Yoga skriver han:

"I och med att könsdriften hålls tillbaka alstras en oerhörd mängd energi. Överdriven eftergift för driften har motsatt effekt. Därför har i yoga den sexuella återhållsamheten betraktats som ett oeftergivligt krav och som absolut nödvändig för att uppnå högre former av andlig och

fysisk styrka."

Brahmacharya är löftet om celibat i tankar, ord och gärningar genom vilket man vinner självförverkligande och uppnår Brahman (den yttersta, gudomliga anden, eller Gud). Det avser inte kontroll bara av fortplantningsorganen utan även av alla sinnen i tankar, ord och gärningar. Dörren till Nirvana eller fullkomlighet är fullständig Brahmacharya. Fullständigt celibat är huvudnyckeln till evig lycksalighet. Vägen till den högsta fridens vistelseort har sin begynnelse i Brahmacharya eller renhet.

Några ordspråk och kommentarer av Sri Ramakrishna:

"Precis som ens ansikte kan ses återspeglad i ett genomskinligt glas överdraget med kvicksilver, på samma sätt kan den strålande bilden av den Allsmäktige Guden ses återspeglad i hjärtat på en person som har bevarat sin kraft och renhet genom fullständig avhållsamhet."

Utan att praktisera fullständig avhållsamhet kan man inte fatta andlighetens finaste sanningar.

Sakadeva var en Urdhvaretas (en man som utövade fullständig och oavbruten avhållsamhet) han hade aldrig någon sädesuttömning. Det fanns en annan kategori, kallad Dhairyaretas, som hade sädesuttömning en gång men efteråt utövade absolut avhållsamhet. Om en man förblir en Dhairyaretas oavbrutet under tolv år förvärvar han övermänsklig kraft. En ny styrka utvecklas i honom. Den kallas intelligensstyrka (Medhanadi) och han minns

allting och förstår allting.

Om en man utövar absolut avhållsamhet under tolv år så öppnas hans intelligensstyrka (dvs. hans krafter och förstånd blomstrar). Hans förstånd blir i stånd att genomtränga och begripa de skarpsinnigaste idéer. Med ett sådant förstånd kan han förverkliga Gud. Gud kan nås endast genom ett renat förstånd av denna typ.

Bortslösande av livsvätskan medför energiförlust. Ofrivilligt utgivande har emellertid inte så svåra följder. Detta beror på födan. Men en verkligt andlig man bör ändå inte ha någon sinnlig förbindelse med en kvinna.

Den som har avstått från sexuell njutning har verkligen tagit avstånd från världen. Gud är verkligen mycket nära honom.

Försök att vinna absolut herravälde över den sexuella instinkten. Om man lyckas med det resulterar det i en fysiologisk förändring i kroppen genom utvecklandet av en hittills rudimentär nerv känd som Medha (vars verksamhet är att omvandla de lägre krafterna till högre). Kunskap om det högsta Självets uppnås genom utvecklandet av denna Medhanerv."

Citerat från "Sayings of Sri Ramakrishna". Övers. av J.B.

Enligt anhängare av brahmacharya omvandlas genom sexuell avhållsamhet den uppsparade livsfluiden (säden) till en andlig kraft

(ojas) vilken stiger upp till hjärnan och bildar grundvalen för ett rikare andligt liv och mentala förmågor. Ingen man, ingen kvinna kan bli verkligt andlig, innan den sexuella energin är förvandlad till ojas.

Swami Vivekananda skrev:

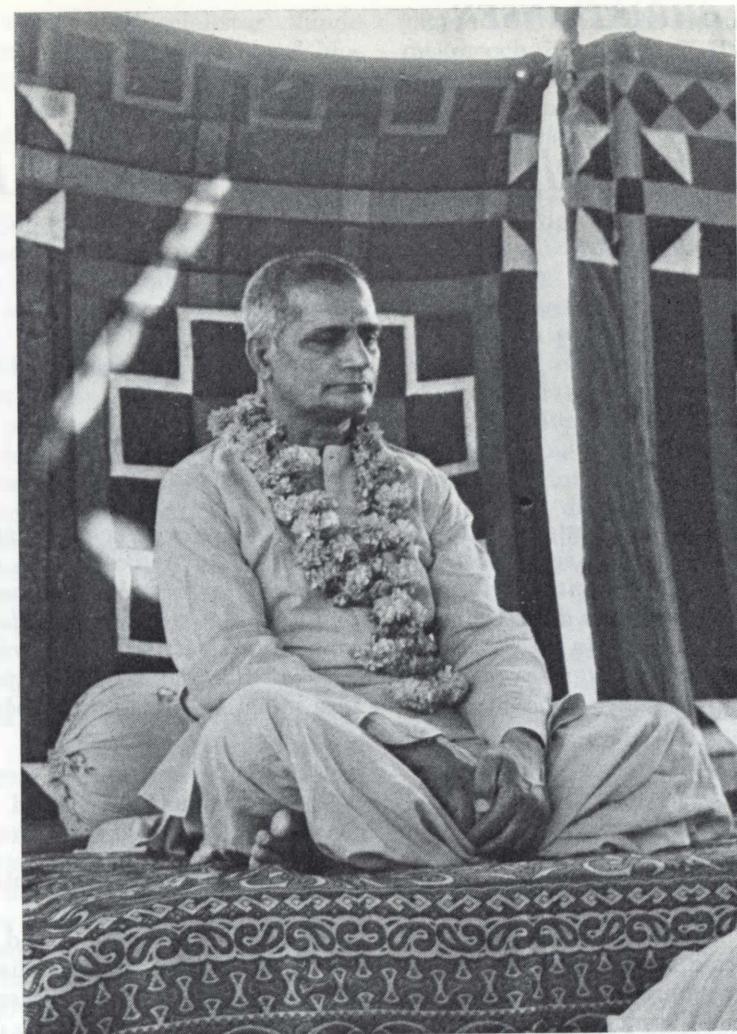
"Den mänskliga energi, som kommer till uttryck i sexualenergi, kan lätt förändras och förvandlas till Ojas (mental energi) när den blir stoppad och kontrollerad, och då Muladhara-centrat är avgörande för denna process, riktar yogin speciellt sin uppmärksamhet mot detta center. Han försöker att rikta hela sin sexualenergi i uppåtgående riktning och att förvandla kraften till Ojas. Det är endast den kyska mannen eller kvinnan, som kan frambringa denna Ojas och lagra upp den i hjärnan, och det är därför som kyskhets alltid har betraktats som den högsta dygden. En människa känner, att om hon inte är avhållsam, försvinner hennes andlighet, hon mister sin mentala kraft och moraliska uthållighet. Det är därför som alla religiösa ordnar i världen, som har frambragt andliga giganter, alltid har krävt absolut avhållsamhet. Av denna orsak uppstod munkväsendet. Det bör vara fullkomlig kyskhets i tanke, ord och handling."

Swami Narayananda i sin bok "Uppenbarelse":

"Pengar är en stor världslig makt, men Brahmacharya (avhållsamhet) är en mycket större makt, både världslig och andlig.

Kommentar:

Pengar är en stor världslig makt, och de kan göra underverk i den materiella världen. Även om det var en åsna eller en hund, som kom i besittning av ett överflöd av pengar, skulle denna åsna och denna hund bli föremål för tillbedjan i hela världen. Men på det andliga planet är pengar berövade all makt. De är rätt och slätt skräp i andens rike. Brahmacharya är emellertid en mycket stor materiell och andlig makt. Fullkomlig Brahmacharya kan utföra mirakler både i den andliga och i den materiella världen. Genom att befästa sig i Brahmacharya finns det, allt efter önskan, inget som helst under solen som man inte kan uppnå. Det finns ingen jämförelse mellan pengars makt och Brahmacharyas makt. Det är rent av som att jämföra en pytteliten myras makt med en mäktig elefants. Pengars makt bleknar för Brahmacharyas makt. En fullkomlig Brahmachari färdas fritt, har stor makt och är

Swami Narayananda, en brahmachari.

fullständig herre över sitt sinne och sitt medvetande och följaktligen över universum. Hela universum böjer knä för Brahmacharyas väldiga makt."

Ett tjugotal yogaövningar tillsammans med andningsövningar är lämpliga för den som strävar efter Brahmacharya (se t. ex. boken Sex & Yoga av Volin & Phelan, Pelham Books Ltd.). Dessa övningar utföres i hemlighet, kända endast av gurun (läraren) men inte heller han är närvarande när de utföres. Vanligtvis utföres de i ett litet rum, praktiskt taget tomt på möbler, på en bekväm liten matta som bara används för yogaställningar och övningar. Det är viktigt att det inte finns några störande inflytanden eller avbrott.

Som det heter i Upanishaderna: "Dra dig tillbaka till en enslig plats, sådan som en bergsgrotta eller helgad plats. Platsen måste vara skyddad för vind och regn och måste ha en jämn och slät mark, fri från

stenar och damm. Den får inte vara fuktig och den måste vara fri från störande ljud. Den skall vara inbjudande för ögat och lugnande för sinnet."

*) Brahmacharya innebär att leva ett strängt religiöst liv i sexuell avhållsamhet och andlig disciplin. Stundom brukas begreppet också som synonym för celibat, så t. ex. av Swami Narayananda och i boken Sex & Yoga, som nämns i texten.

Anm. John Blom har varit musiker och socialassistent. Nu studerar han vid musikpedagogiska institutet vid Stockholms Kommunala Musikskola. Sedan 1968 är han elev vid S. S. Goswamis hatha-yoga-klasser i Sturebadet, Stockholm. Det är professor Goswamis undervisning som gjort honom intresserad av den sexuella avhållsamhetens problem.

Sökaren inför artikeln om brahmacharya i syfte att informera om en intressant företeelse inom religionens och självförverkligandets värld.

ANNA ELISABETH WESTERLUND,

SYNSK

Anna Elisabeth Westerlund är "ockult kändis" i Norge och bekant även här i Sverige genom sina böcker på Larsons förlag. Artikeln, som nästan helt bygger på ett samtal med henne, ger några glimtar från en synsk persons vardag med dess delvis komiska inslag. Men det som artikelförfattaren främst vill få fram är inte fenomenen, som i stort sett är kända från den parapsykologiska litteraturen, utan människan där bakom. Hur upplever hon sin paranormala begåvning och — inte minst — hur har den påverkat hennes livssyn?

Det är inte bara roligt att vara ockult kändis. Det betyder också buntar av brev, av vilka åtminstone några måste besvaras, och otaliga telefonpåringningar, från tidigt på morgonen till sent på kvällen. Och vad är det folk vill veta? Jo, kissemissen är borta — var kan den ha tagit vägen? Och en annan gång — när intervjun blev avbruten — är det en dam som skall låta dra ut alla sina tänder, och nu är hon rädd att hon skall mista fästmannen också. Att följa en älskogssjuk katt med den klärvoajanta blicken är Anna Elisabeth inte särskilt begeistrad över, även om hon tycker om djur; men hon beskriver i alla fall ett hus längre upp på gatan, där det bor en liten flicka som hon också beskriver — det hörs en förvånad flämtning i telefonen — och där är katten, den är svart och vit, vita tassar, vitt ansikte och svart rygg och hals, inte sant? Allt stämmer. Men för damen med tänderna och fästmannen behöver hon ingen klärvoajans, bara sunt förstånd och humor: "Skall du dra ut alla tänderna? Men det är ju storartat, gratulerar! Ja men vet du inte att tandrötterna är roten till alla slags sjukdomar och elände? Du kommer att känna dig helt frisk som aldrig förr! Fästmannen? Ja, men det är väl hela jäntan han är glad i och inte bara tandgården! Nej, ta det bara lugnt. Om han är så dum att han lämnar dig för

tändernas skull, då är han inte värd dig!"

"Det är förskräckligt med dessa kvinnfolk", säger Anna Elisabeth. "De med sina kärleksproblem. De flesta frågor rör sig om det. Jag är så led på det. Helst vill jag hjälpa till med att lösa tekniska problem. Det händer att folk ringer på grund av läckage som skall lokaliseras, eller de letar efter vatten eller något värdeföremål som de har förlorat. Då är det roligt att hjälpa. Men en gång var det en dam som ringde och frågade om det hade fallit något bakom skåpet. Hon var helt enkelt för lat för att dra bort det och se efter."

När Anna Elisabeth "ser" något, är hon inte i något slags trans utan fullständigt klart medveten. Bilderna dyker upp efterhand med fotografisk skärpa. Enklast är det med orörliga föremål — ett lik t. ex. Hon kan "se" det under jorden eller på sjöbotten, precis som hon kan se genom väggar. Att spåra upp levande personer, som är försvunna, är mycket svårare, eftersom där ofta blandas in bilder från resans olika delar. Tydligt kan det här vara fråga om telepatisk avtappning, men det förklarar inte allt. Lik och andra döda föremål är helt utanför det telepatiska, likväl kan de "ses" av den klärvoajanta. Det är ett eller annat slag av utstrålning som hon uppsnappar. Allting strålar med

större eller mindre intensitet, ofta över århundraden. Men det hemlighetsfulla med Anna Elisabeths gåva är att hon inte behöver något klädesplagg eller liknande för att uppnå kontakt med den försvunna personen. Det räcker t. ex. med uppringning från en polis (som inte heller känner vederbörande personligen). Hur kan hon hitta den rätta nålen i den kosmiska höstacken, som är full av alla slags strålningar överallt? Föremålet och stället där det befinner sig dyker upp för hennes inre syn, medan hon hör talas om det i telefonen, och avståndet spelar ingen roll. Vad är det i henne som når fram och ser? Och hur? Hon har samarbetat med polisen både i Norge och Sverige — boken "Jag fann liket" innehåller massor av dokumentariskt material — men också i privat uppdrag, och det enda hon behöver som hjälp för sin gåva är en karta. Om hon t. ex. har funnit den plats där liket ligger, är det en fördel att ha en så detaljrik karta som möjligt, där hon kan sätta ett kryss på rätt ställe. Jag frågar efter chaufför Stenersen, som för några månader sedan försvann under mystiska omständigheter. Jo, landsfiskalen, som hade hand om saken, hade ringt henne, och hon såg ett landskap, där Stenersen befann sig — fortfarande i livet, menade hon. Landsfiskalen överlät sedan saken till polisen i Oslo, och

hon skrev själv dit och upplyste att hon kunde vara till hjälp, om hon fick de kartor hon behövde. Men Oslo-polisen tog inte kontakt med henne. Nu tror hon att mannen är död, och när detta skrivs har han ännu inte blivit påträffad.

Hur är det med spökerier — är det "andar", som överlevt kroppens död?

Nej, det tror hon inte på. Spökerifenomen beror på utstrålningar. När det t. ex. begåtts ett brott på ett ställe, är platsen "impregnerad" av mördarens eller offrets intensiva utstrålning, och det är den som uppfattas av sensitiva personer, kanske århundraden efteråt. Det är inte något mystiskt med det, anser fru Westerlund. Det kan vara ett slags materiella strålar som ännu inte har blivit upptäckta. (Mycket möjligt, men vad är materia?)

Anna Elisabeth Westerlund är inte "bara" klärvoajant. Hon hör också till landets bättre schackspelare och har deltagit i turneringar; hon har vunnit en vispristävlan, och hennes visor sjungs i radion då och då, någon skall komma på skiva. Och så kan hon skriva; hon har en lätt och ledig penna som vittnar om ett välbalanserat, varmhjärtat och observant sinne. Och hon kan helbrägdagöra.

I andra delen av boken "Jag fann liket" berättar A. E. W. om några av sina helbrägdagörelser och lägger fram brev och andra dokument som bevis. Själva förmågan upptäckte hon av en tillfällighet. Det hände att människor som hon var tillsammans med led av huvudvärk eller tandvärk, och eftersom dessa smärtor förstörde samvaron, önskade Anna Elisabeth att de skulle försvinna, rent spontant utan att tänka vidare över det. Och folk blev bättre. Så övergick hon till medvetna experiment i det hon sa: "Nu skall jag ta bort smärtan från dig!" — och den försvann. Men, tillägger hon, hur länge det varar, det är ju en annan sak. Det märkliga är att hon inte lägger handen på det onda stället, så som magnetisörer gör — hon bara önskar. Och så på långt avstånd kan hon helbrägdagöra, även om hon inte känner vederbörande. Det händer att folk blir bättre under telefonsamtal med henne; vid andra tillfällen har folk skrivit eller ringt för att tala om att smärtan försvann, sedan de hade skickat brevet med bön om hjälp.

En av "patienterna" var en 7 års pojke som minst 2—3 gånger i veckan måste få läkarhjälp på grund av

stark näsblod. Specialister kunde inte göra något åt sjukdomen. Modern ringde och var förtvivlad, eftersom familjen aldrig kunde resa någonstans utan att det fanns en läkare i närheten. Anna Elisabeth svarade att pojken skulle skölja näsan i ljummet saltvatten och dricka ljummen svartvinbärssaft, så skulle hon garantera att han inom en vecka var helt frisk. Ett år senare ringde modern och talade om att han aldrig hade fått näsblod igen. Vid ett annat tillfälle fick en liten pojke, som befann sig i närheten av en exploderande primuskokare, svåra brännskador, och läkarna såg inget hopp för honom. Två månader efter det att den förtvivlade modern hade bett A. E. W. om hjälp, skrev hon att det hade skett ett under; barnet var redan långt på bättringsvägen.

Det finns tydligen två särskilt gåtfulla aspekter av fru Westerlunds helbrägdagörande förmåga, nämligen 1) att hon i likhet med Harry Edwards i England och andra fjärr-botare kan helbrägdagöra över stora avstånd genom att bara önska det och 2) att hon ibland finner en behandlingsmetod utan att själv ens ha kunnat ställa diagnos. (Hon har inga medicinska kunskaper utöver vad man finner hos allmänbildade lekmän.) Som bekant kunde också Amerikas berömda "sovande profet" Edgar Cayce ordina effektiv behandling av sjuka människor som levde på stort avstånd från honom själv, men där gick det till på annat sätt. Han måste först gå i självhypnotisk trans så att "de andra" — som det sades "andar" efter avlidna läkare — kunde ta över; de såväl ställde diagnos (utan att dock använda vanlig läkarterminologi) som skrev ut recept. Cayce visste själv inte vad som sades genom honom under transen. Fru Westerlund däremot är hela tiden vid klart medvetande; plötsligt "vet" hon helt enkelt vad som kommer att hjälpa patienten. Men detta "vetande" kommer uppenbart från en omedveten källa. Fast i motsats till Edwards, Cayce och andra "spiritual healers" tror hon varken på ande-doktorer eller liknande spiritualistiska förklaringar till sin märkliga gåva. Inte heller har den något med helbrägdagörelse genom bön att göra; hon ber inte att vederbörande skall bli frisk, hon bara önskar det! Även om det inte bidrar till att förklara något, är det värt att nämnas att Anna Elisabeth alltifrån tidiga barndomen har känt sig starkt en-

gagerad när det gällt lidande människor och djur. Redan i 10—11-årsåldern bildade hon en förening för hjälp åt tuberkulösa, där hon var både ordförande och det enda barnet — alla andra medlemmar var vuxna. Senare som fattig kontorsdam startade hon "Kreftföreningen", som nu är en landsomfattande organisation.

Hur är egentligen hennes livssyn — tror hon på en högre makt? Jo, det gör hon, och hon motiverar denna tro med sin egen prekognitiva förmåga. "Hur ofta har det inte hänt att jag kunnat förutsäga händelser som sedan inträffat veckor, månader eller år därefter. För att detta skall vara möjligt, måste antingen jag själv vara en häxa som påverkar utvecklingen i riktning mot mina egna prognoser — eller också är allt förutbestämt av en högre makt och styrande intelligens." "Jag är agnostiker med en tendens mot det religiösa", karakteriserar hon sig själv.

Själavandring?

Nej, det tror inte Anna Elisabeth på. Det är ju också en matematisk omöjlighet. Befolkningsutvecklingen är ju en pyramid ställd på sin spets. Förr i tiden levde det bara några få miljoner människor på hela planeten, nu finns det miljarder. Hur kan de alla ha levat flera gånger förut? Men något i människan överlever, livsenergin, och A. E. W. tror att denna energi kan dela upp sig och att en döende människa kan ge gnistan vidare till flera nyavlade. Denna energi medverkar till att skapa medvetande men är i sig själv omedveten, tror Anna Elisabeth. På en individuell själs utveckling hän emot något högre tror hon inte.

Men hon tror att det är en realitet bakom UFO-fenomenen. Hon har aldrig själv sett ett flygande tefat, men om hon någon gång skulle få tillfälle, kan hon gott tänka sig kunna uppnå klärvoajant kontakt med det. När hon kan "se" vad som ligger på havets botten eller vad som sker i ett hus långt borta, ligger det nära att tro att hon också skulle kunna kika in i ett flygande tefat. Förresten har hon vid flera tillfällen haft klärvoajant kontakt med en annan planet. Inte i dröm eller trans utan vid fullt dagsmedvetande har det hänt att hon fått synintryck från en planet med människoliknande väsen — alltid samma planet förresten, men hon anar inte var i kosmos den kan finnas. Eftersom det nu ser ut som om jordens människor inte

LEVANDE VATTEN

Intervju med Olof Alexandersson

Olof Alexandersson är ingenjör, verksam vid ett kraftverksbolag i Stockholm.

Du arbetar dagligen med energifrågor. Hur ser du på dagens energisituation?

— Den är oroande ur flera synpunkter. Vi har ett oerhört slöseri av fossila bränslen (kol, olja), särskilt i västvärlden som förbrukar 75 procent av världens energiresurser. Man är helt beroende av olja och kärnkraft. Kolet tycks man ha lämnat ur räkningen, och andra energikällor som sol- och vindkraft satsar man knappast alls på. Vätefusionen som är under utveckling får mycket njugga anslag, vilket är en av orsakerna till att man räknar med att den inte ska bli kommersiellt intressant förrän på 2000-talet. Just nu talar man om den förestående energikrisen. Den är betingad dels av att man bara räknar med de fossila bränslena och kärnenergin. Särskilt frammarschen av kärnkraften finner jag oroande. I verkligheten skulle det inte behövas någon energikris om vi äntligen började hålla med energiråvarorna, och om vi också tog tillvara de naturliga energiråvaror som finns men som man nu inte bryr sig om.

Du har talat och skrivit om ett alternativ: implosionsenergin, som upptäcktes av Viktor Schaubberger. Vem var han?

— Viktor Schaubberger (1885—1958) var österrikare. Han var forstmästare (ett mellanting mellan skogvaktare och jägmästare) och kom från en släkt som alltid hade sysslat med skogen och det vildas vård. Han tillbringade sin ungdom i delar av Österrike som hade en nästan helt orörd natur. Ett stort naturintresse hade han i arv, och han fortsatte själv med intensiva naturstudier som lärde honom mycket om hur naturen verkligen är och fungerar. När han sedan fick se vad som hände med denna natur i mellankrigstiden, då urskogen högs ner och vattendragen förstördes, då

fick han klart för sig att den moderna tekniken ingenting visste om vad naturen verkligen betyder för människan och hur den ska vårdas. Han var en av de första "domedagsprofeterna" som började varna för miljöförstöringen och som predikade ett radikalt naturskyddsprogram. Men han drog också tekniska konsekvenser av sina naturstudier. Han såg hur naturen skapade energi på ett helt annat sätt än människan, och hur det framförallt var i det naturliga vattnet som denna naturenergi fanns. Han kallade den *implosionskraft* i motsats till den moderna teknikens *explosionskraft*. Hela sitt liv arbetade han sedan med att bygga maskiner som skulle drivas av och själva skapa denna implosionskraft.

Under kriget tvingades han att arbeta åt tyskarna, under hot att annars bli hängd. Han konstruerade då en maskin som vi i dag skulle kalla "flygande tefat". Den fungerade, men han kunde inte helt kontrollera kraften. Vid två olika tillfällen steg modeller uppåt med så stark kraft att de krossades mot taket och förstördes. En intressant detalj är att vittnen då beskrev ett grönskimrande ljus kring modellen, något som går igen i många observationer av UFO.

Dessutom byggde han apparater som skulle tillverka kallvatten på konstgjord väg men på samma sätt som naturen gör. Han byggde flötningsrännor där både trä som var tyngre än vattnet och stenar flöt som kork. Han gjorde plogar av koppar som ökade skördarna över 30 procent. Han beskrev hur man kunde bygga vattenledningar som skulle förädla vattnet som flöt i dem.

Mot slutet av sitt liv lockades han till USA under falska förespeglningar och blev där berövad både sina apparater och sina skrifter. Strax efter hemkomsten dog han, besviken och förtvivlad över att han misslyckats med att åstadkomma en förändring i världens utveckling mot

Viktor Schaubberger

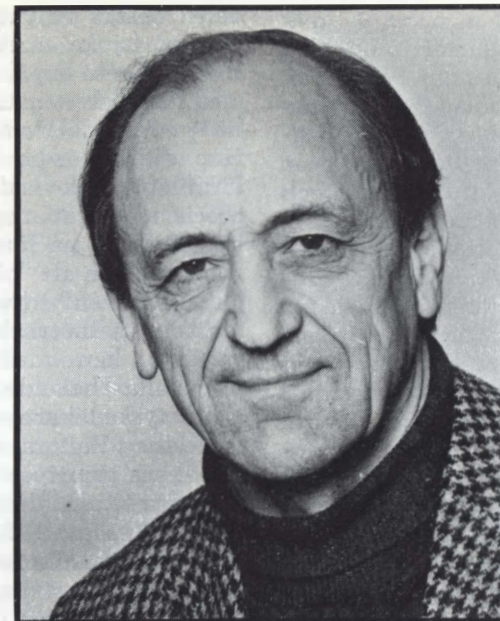
förstörelse och kaos.

Vad är den grundläggande skillnaden mellan Viktor Schaubbergers teknik och den som nu tillämpas?

— Den grundläggande skillnaden finns redan i själva principerna för energialstringen. Vår nuvarande teknik producerar energi nästan uteslutande enligt förbrännings- eller explosionsprincipen. Man förbränner kol eller olja i explosionsmotorer. Eller man hettar upp vatten i ångpannor som ska driva ångturbiner. Eller man spränger atomer, materiens byggstenar, i kärnreaktorerna. Detta kallade Schaubberger en *dödsteknik*, därför att man då tillämpar naturens *nedbrytande princip*. När naturen vill lösa upp förbrukade komplex, t ex en död kropp, då tillämpar den just expansionsprincipen. Den luckrar upp helheten, skiljer de ingående delarna från varandra (fig. 1). Det är en rörelse utåt från centrum, och det är centrifugala krafter som verkar.

När naturen bygger upp tillämpar den övervägande en annan princip — den tillför uppbyggnadsenergi och material från alla håll in mot ett centrum. Det är en koncentrerande, centripetal, rörelse utefter en spiralbana, som vi kan se det i stort i spiralnebulosorna och i smått i kristallbildning. Det är just denna spiralrörelse utifrån—inåt som Schaubberger kallar *implosion* (fig. 2).

Vi kan se de här båda rörelserna från en annan aspekt. Explosions-tekniken uttrycker entropins princip, och implosionstekniken uttrycker den negativa entropins eller entropins princip. *Entropi* är ett begrepp som hör ihop med värmeläran. Man säger att energin i universum kan anta olika former men alltid är konstant. Energi förbrukas alltså inte utan övergår från en form till en annan. Vidare säger fysikerna att energin har en tendens att gå från ett högre tillstånd till ett lägre. Vatten t ex rinner nedåt från en punkt där dess lägesenergi är högre, och lägesenergin minskar ju längre ner

Olof Alexandersson

det rinner. Temperaturen har en tendens att utjämnas från högre till lägre, osv. Detta har gett fysikerna idén om universums värmedöd — att en gång kommer universums energi att ha nått en så absolut grad av utjämning att inga skillnader finns kvar. Då kommer alla livsprocesser och mekaniska processer att stanna av, därför att de ju alla är beroende av skillnader mellan olika energilägen.

Nu började biologerna tidigt protestera mot den uppfattningen. Felix Auerbach t ex menade redan på 1830-talet att entropibegreppet kunde tillämpas bara när det gäller fysikens slutna system, och inte när det gäller levande materia. Biologins system är alltid öppna — de är i ständig kontakt med omgivningen och tar upp energi utifrån. Därför existerar de i ett slags "flytande jämvikt". Senare har bland andra fysikern Erwin Schrödinger behandlat problemet och visat att *livet* mera kännetecknas av den *negativa entropins* (ektropins) än av entropins princip. De levande systemen skapar mer energi än de tar emot.

Här finns det intressanta paralleller till Schaubbergers teorier. Han menade ju samma sak: i implosionsrörelsen, livets uppbyggnadsrörelse, skapas energi, och det är den rörelsen vi ska lära oss utnyttja i en ny teknik som han sammanfattande kallade *bioteknik*. (De senaste åren kallar man den också *bionik*.)

Vi skulle då hjälpa naturen att bygga upp i stället för att som nu ständigt riva ner och lösa upp vad naturen har byggt upp. Han menade om kol och olja att de har andra uppgifter i naturens stora hushållningsplan än att förbrännas i dödsteknikens vansinniga maskiner.

Viktor Schaubberger kunde tydligen få sina märkliga maskiner att fungera. Hur gick det när han dog, tog han sina hemligheter med sig i graven? Eller har någon kunnat vidareutveckla hans idéer?

— Både och! Schaubberger var ju ingen fysiker eller tekniker i konventionell mening. Han arbetade intuitivt, han byggde "på känn" i stället för att göra noggranna konstruktionsritningar och tekniska beskrivningar. Beträffande implosionsmaskinerna behöll han den yttersta hemligheten för sig själv — någon liten men avgörande detalj. Som läkare vet du ju hur känsliga livsprocesserna är — hur bristen på ett enda vitamin eller enzym räcker för att störa hela processen. Schaubberger kallade också sina maskiner "biomaskiner" — de arbetade efter livets principer. Det var tydligen fråga om ytterst känsliga resonansfenomen, som bara utlöstes om alla avgörande faktorer fanns där.

Man kan tänka på flötningsrännorna som bara han kunde få att fungera. Andra försökte bygga liknande och kopierade hans i detalj, men stockarna flöt inte i dem.

Schaubberger måste dit och justera lite här och lite där, och framförallt kunde bara han ställa in den rätta temperaturen hos vattnet. Den gav den optimala energin så att t o m stenar flöt i rännorna.

Schaubberger sa ofta att den nuvarande vetenskapen och tekniken tänker en oktav för lågt när de försöker begripa naturen. De tänker i för materiella termer, när de i stället skulle ha tänkt energimässigt och kvalitativt för att begripa hur naturen egentligen fungerar.

Sedan Viktor Schaubberger dog har därför ingen av hans implosionsmaskiner kunnat reproduceras, om man tänker på dem som skulle producera energi eller gå bara på vatten och luft. Däremot har arbetet fortsatt med byggandet av andra apparater för framställning av kallvatten, för vatten- och avgasrening, för biosynteser mm.

Det finns alltså konstruktioner byggda på de här principerna. Varför har de då inte kommit i allmänt bruk?

— Ja, historien upprepar sig. Schaubberger fick hela sitt liv kämpa mot krafter som inte ville att hans teknik skulle komma fram, och det gäller fortfarande. Det är brist på kapital — ingen har velat satsa på en livsteknik. Dödstekniken betalar sig bättre för vissa grupper. Man försöker från dessa håll på alla sätt stoppa biotekniska patent, hindra marknadsföring osv.

Är implosionstekniken endast en rent teknisk riktning, eller har den vidare konsekvenser? T ex sociala, livsaskådningsmässiga?

— Nej, implosionstekniken är förvisso inte bara teknik. Den är ju grundad på en helt ny livsaskådning och får därför konsekvenser både socialt, ekonomiskt och politiskt — ja, också i andlig mening.

Här kommer vi till Viktor Schaubbergers son Walter S. (född 1914), som under de senaste 20 åren ägnat sig åt att systematiskt sammanställa allt detta. Walter S. var från början inte alls överens med sin far om dennes teorier. Han var akademiskt utbildad forskare och såg till att börja med konventionellt vetenskapligt på tillvaron. Men med tiden närmade han sig alltmer fadern och blev till sist hans trogne medkämpe och sedan en fullföljare av hans verk.

Walter S. har gått mer systematiskt tillväga än fadern. Han granskade alla de stora fysikernas och tänkarnas upptäckter och arbeten och fann att de ofta varit på samma

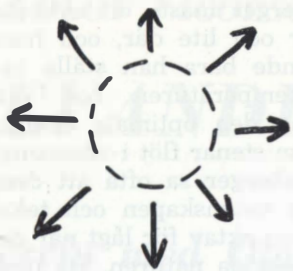

Fig. 1. Expansions- eller explosionsprincipen.

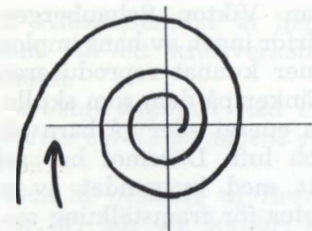

Fig. 2. Inrullnings- eller implosionsprincipen.

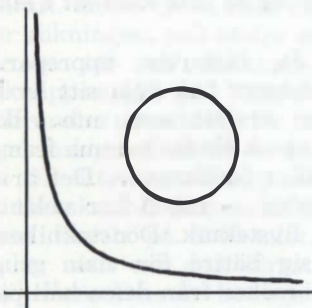

Fig. 3. Hyperbeln och cirkeln.

spår som fadern och han själv men inte förstätt det. Nu har Walter S. samlat en krets unga forskare kring sig i en skola han bildat, som kallas Pytagoras-Kepler-skolan. Han har också börjat publicera resultaten av de 20 årens forskning. Den utmynnar i en ny syn på universum, en syn som är en syntes av de Schaubergerska teorierna och den franske forskaren Teilhard de Chardins tankar om utvecklingen. Chardin vill ju förena naturvetenskap, filosofi och religion.

Det är omöjligt att ge en kort populär sammanfattning av dessa idéer. Jag ska bara nämna ett par punkter.

Einstein drömde ju om en *enhets-ekvation* för universum. Walter S. finner att den urlag som styr universum är *tonlagen* — lagen för hur naturtoner bildas med grundton och övertoner. Ljuset, materien och de kosmologiska processerna bär tonens kännetecken. Matematiskt

skrivs tonlagen $\frac{1}{n} \cdot n = 1$, dvs. strängens längd gånger tonhöjden är lika med en konstant. Walter S. finner alltså att tonlagens matematik är den matematik som avspeglas överallt i universum — i atomer och solsystem. Redan Pytagoras och hans skola hävdade detta. De såg hela kosmos som ett harmoni-fenomen där de *hela talen* uttryckte ordningen. "De hela talen är världens princip", menade Pytagoras. Nu har man vid Pytagoras-Kepler-skolan börjat skissera en ny matematik som motsvarar denna syn — "hyperbelns matematik". Ty ritar man en kurva enligt tonlagen så får man i ett vanligt koordinatsystem en hyperbel (fig. 3). Om man i stället ritar kurvan i ett s. k. polärt koordinatsystem så får man en hyperbolisk spiral, dvs just den kurva som uttrycker naturens uppbyggnadsprocesser (fig. 2).

Teilhard de Chardins idé om den kosmiska evolutionen avspeglas i den fysikaliska världen. Evolution innebär "att bli" — att ha en början och ett mål.

Walter S. uttrycker det så här: "Det nya, det fascinerande, hos den nya fysiken är upptäckten att det som vi kallar materia ej längre kan tänkas utan ett transcendent element. Bakom det hittills utforskade dyker ett metafysiskt djup upp, utan gränser, stängsel och murar. — För en fysiker av årgång 1969 uppenbarar sig världen som ett sammanhang av transcendens och verklighet — som en oskiljaktig enhet av ande och materia.

En rörelse utan mål är meningslös. En rörelse i slutna banor, t ex i en cirkel eller en ellips för ej till något mål (se cirkeln och hyperbeln, fig. 3). Men den värld vi lever i har ett mål. *Omega* är denna målpunkt. Med denna föreställning beger vi oss in i det andliga grannskapet omkring Teilhard de Chardins. Enligt Chardins uppfattning är *Omega* den kosmiska evolutionens mål, en medvetandepol som ger orientering åt evolutionen. Chardins önskan var att en syntes skulle ske av tro och vetenskap, hans centrala problem var relationen mellan Gud och universum. Han företrädde övertygelsen att det trots all rangskillnad finns en inre harmoni mellan den naturliga och övernaturliga ordningen."

Har biotekniken också medicinska tillämpningar?

— Det förstörda, avfallsnedsmittade vattnet i naturen inverkar direkt på vår kropp som ju till största

delen består av vatten. De så vanliga kärlsjukdomarna kan man se som en direkt kopia av vad som sker med vattnet i naturen. Viktor S. hade också idéer om cancers natur. Han såg den som höjdpunkten på förfallet i de levande organismerna, precis som atomsprängningen är höjdpunkten på förfallet i naturen. Han talar om att "höja den negativa jonpotentialen" i livsmedel och vattnet för att motverka cancer. Själv försökte han med viss framgång framställa "helande vatten".

En tysk läkare och tandläkare, professor Balters, tillämpade bioteknikens principer för att rätta till felaktiga tandställningar. Han hörde Viktor S. säga: "Man reglerar inte en flod utifrån dess stränder, utan från själva det strömmande mediet." Balters tänkte då: Det strömmande medium jag har att göra med är ju blod och saliv — hur ska jag få det att röra sig? Så konstruerade han speciella skärmar för att föra in saliven i dess rörelse, och tänderna praktiskt "flöt" ut till sina rätta platser. Särskilt intressant var att hos människor med "galosch-haka", alltså väldigt lång underkäke, där återbildades denna käke. Benmaterial transporterades alltså bort tills tänderna passade mitt för varandra, och detta även på vuxna människor. På barn kunde det ibland räcka med sex månaders behandling för att få ett felfritt bett, men hos vuxna kunde det ta ett par tre år.

Du kommer snart ut med *LEVANDE VATTEN*, en bok om Viktor Schaubberger och hans arbete. Vad vill du med den?

— Allt fler människor kontaktar mig med frågor om Schaubergers arbete, och därför ville jag samla informationen i en bok. Han har också förslag till hur man ska rädda världen från miljöförstöringen, hur man ska rädda vattnet och skogen. Det är viktiga saker som aldrig har kommit fram i miljödebatten.

Det är alltså meningen att boken ska kunna läsas utan tekniska förkunskaper?

— Ja, den är mycket enkelt skriven.

Vad händer med dessa idéer i Sverige?

— Det är tyvärr inte mycket. Vi började i en liten grupp för 20 år sedan, men både personella och framför allt ekonomiska resurser har varit för små för att vi skulle kunna uträtta mycket mer än att sprida information. Vi har bedrivit lite grundforskning, och så långt vi har kunnat finna så bekräftar våra

resultat Schaubergers teorier. Men det skulle behövas ett ordentligt uppbåd av kapital och arbete för att få fart på den här utvecklingen. Sen är det ju svårt för tekniker som har skolats i konventionell teknik att ställa om sig i det nya tänkandet. Man måste så att säga tänka 180 grader förskjutet. Den erfarenheten gör vi ständigt.

Hur ser du på framtiden?

— Mycket pessimistiskt. Allting talar för att vi går mot en katastrof, därför att både vårt ekonomiska och vårt tekniska system samverkar till en allt större förstörelse av naturen som är vårt livsfundament. Det finns mycket små tecken till att en sinnesändring har skett. Inte ens inom s k miljövardskretsar finns känslan för hur allvarligt läget är. Man kan bara tänka på hur "väckarklockorna" förhånas och kallas domedagsprofeter osv. Har man börjat tänka biotekniskt inser man att förfallet är mycket större än man kan uppfatta om man ser på det konventionellt. Har man fått begrepp om vad som är biologisk kvalitet, då ser man hur den ständigt sjunker omkring oss, i livsmedel, i vatten och luft. I alla livsprocesser märker man entropins princip avspeglad.

Ska man ändå se optimistiskt, så tror jag inte det är möjligt att undvika en katastrof. Men den kommer att göra klart för dem som överlever att de måste gå en annan väg. Det är nog en allmän uppfattning bland bioteknikerna att vi inte kan hindra den här utvecklingen att gå mot det öde den själv har bestämt. Vi arbetar snarare på att grundlägga en bättre värld som ska komma efteråt. Då kommer biotekniken att ge mycket stora möjligheter på alla områden — för energiförsörjning, för jordbruk och naturvård, för biosynteser. Biotekniken hör verkligen framtiden till.

Upplysningar om arbetet på bioteknikens område genom: Arbetsgruppen för Bionikinformation, Box 16 027, 753 16 Uppsala. Bifoga svarsporto.

A E WESTERLUND

Forts

kommer att träffa på någon broderas inom vårt eget solsystem, måste den mystiska planeten befinna sig på något ställe ute i vintergatan — förutsatt förstås att det inte rör sig om hallucinationer. Det anmärkningsvärda är emellertid att intrycken från den främmande planeten

For Expert Aid & Advice:
in Spiritual Needs & Material Prosperity,
ABSENT HEALING UNDERTAKEN.
Physical & Mental ills Cured.

All correspondence should be written in English only.
Apply for details, with 10 International Postal reply coupons, to:

Dr. K.S. Ramanuja Yogeeswara Swamiji,
Ph.D., Psy. D.,
26, Gandhi Nagar North Street,
Kumbakonam, South India. (Phone No. 985).

varit precis likadana i sin fotografiska skärpa som vid vanlig klärvoajans, där bekräftelse kunnat vinnas. Klärvoajans och eventuellt telepati som går utöver vårt solsystem öppnar ju fantastiska perspektiv, och den första frågan som dyker upp är väl om inte den klärvoajanta tanken är snabbare än ljuset. Anna Elisabeths egen erfarenhet går ut på att klärvoajant förmåga kan utvecklas och uppövas, men hon har också gjort en annan intressant iakttagelse, nämligen att människor som är närvarande medan hon är upptagen med klärvoajans kan verka som "förstärkare" även om de inte själva är medvetna om vad som sker. Detta påminner om den krafttillförsel som ett medium får av deltagarna i en spiritualistisk seans.

Av en förlagsman har jag hört en märklig historia om författarinnan Sissel Lange-Nielsen, som delvis inspirerad av en benknota som hon påträffade bland romerska ruiner, började skriva på en historisk roman. Men innan hon riktigt kom igång, tog hon knotan till Anna Elisabeth Westerlund. Då de träffades igen efter en tid, kunde Anna Elisabeth berätta en hel del om knotans "historia" och beskrev också platsen där den hade blivit funnen. Det visade sig att Anna Elisabeths psykometriska rapport stämde överens med Sissel Lange-Nielsens romanmanuskript, bortsett från 3—4 punkter. Dessa punkter kontrollerade författarinnan i facklitteraturen och fann att Anna Elisabeth hade rätt och att hon måste korrigera sin text. (Detta var romanen "Patmos", som kom ut för inte så länge sedan.) Jag frågade A. E. W. om hon även utan psykometriskt föremål kunde se tillbaka i tiden, i det hon t. ex. bara tog en historisk tradition och fixerade uppmärksamheten på den — och svaret blev ja. Men, tillade hon, det är lättare, när hon befinner

sig på platsen eller har ett föremål från tiden.

Det är ganska betecknande för den tid vi lever i att ett fenomen som Anna Elisabeth Westerlund kunnat existera helt obeaktat i flera decennier och att hon i nästan ett halvt århundrade var tvungen ha kontorsjobb för att få sin utkomst. "Les savants ne sont pas curieux", sa Anatole France, och denna paradoxala förebråelse mot vetenskapsmännen för deras brist på nyfikenhet gäller i hög grad också i hennes fall. Det bedrivs ihärdig forskning med obegränsade medel för att vi skall bli i bättre stånd att utrota människan och naturen, det finns givetvis också medel till folk som vill veta mer om t. ex. kakerlakans orienteringsförmåga i mörkret, men när det gäller utforskningen av det allra viktigaste föremålet för vår kunskap, människan själv, den dolda människan med sina gåtfulla krafter, då fattas det både intresse och pengar. Det är som om en Beethoven föds i ett eskimåsamhälle eller en Michelangelo bland australnegrer, när en person i vårt nuvarande västerländska samhälle dyker upp med Anna Elisabeth Westerlunds paranormala gåvor. Ingen tar vara på ett så enastående fynd, ingen hjälper till att utveckla denna fantastiska möjlighet, allt överläts åt slumpen. Varför är det på det sättet? Svaret är enkelt: den paranormalt utrustade människans existens avslöjar otillräckligheten i den materialistiska synen på människan, och tro på hennes gåvor är kätter mot antitrons ortodoxi, speciellt här i Norden.

Visst har de senaste åren ett visst intresse vaknat för Anna Elisabeth Westerlund på parapsykologiskt håll, men det har kommit sent, och som hon själv säger litet resignerat: parapsykologin är fastlåst inom ett mycket snävt område.

NÅGRA KRISTNA KULTURTIDSKRIFTER

I nr 8 förra året skrev jag om kristna tidskrifter — folkliga publikationer av typen Evangelii Häreld och Stridsropet, läsning för den breda massan av troende. Med något undantag var det dåliga tidningar. Deras betydelse ligger väl i att vara medicin för själen. Ur saklig synpunkt är idéerna som de väsentligen företräder, svaga.

Ett helt annat slag av kristna tidningar är kulturtidskrifterna. De är seriösa och — i jämförelse med de folkliga tidningarna — tunga och krävande att läsa. De är också tråkigare, mindre uppbyggliga, mindre angelägna för vanlig kristen menighet. De vänder sig till människor av mera intellektuell typ, och de står på en högre klokhetnivå.

På ett sätt har jag större sympati för Evangelii Häreld & Co., eftersom de tidningarna tar upp själens väsentliga, existentiella problem: frälsning, "mening", liv efter detta. De svarar mer mot folks djupa religiösa behov än kulturtidskrifterna. De är på sätt och vis mer folkliga än Kristendom och samhälle och Kristet forum med all deras politiska vänster.

Kristendom och samhälle är organ för Förbundet för kristen humanism och samhällssyn, med c:a 1.800 medlemmar. Tidskriften, som startades 1972, utkommer med fyra nummer om året och redigeras av C. G. Boëthius, som förut var chefredaktör för Vår Kyrka. Här behandlas samhällsfrågor i humanistisk anda mot bakgrund av en kristen livssyn. Det är bl. a. politisk vänster det är fråga om. (Boëthius är socialdemokrat.) U-ländernas förhållanden, USA:s krig i Vietnam, arbetsmiljöfrågor, rasism m. m. behandlas i solidaritet med de utsatta och de sämst ställda. Det är inte fråga om kristen välgörenhet i traditionell stil utan om principer för förändring av samhället för att uppnå social rättvisa. Man talar för människornas värdighet och mänsklighet i en tid då tekniska, ekonomiska, politiska och militära krafter hotar vår livsföring.

(Sedan denna karakteristik skrevs i början av året och baserades på årgång -72, har Kristendom och samhälle undergått en tydlig förändring. Vänsterprofilen har blivit mindre markant. C. G. Boëthius namn har också försvunnit från redaktionsrutan.)

Kristet forum, utsökt designad, med en såld upplaga på drygt 2.000 exemplar, utges 10 gånger om året av kristna studentrörelsen i Sverige. Redaktör är Nils G. Billinger. Dess anda stämmer rätt väl överens med den i Kristendom och samhälle. Främst är det samhällsfrågor som behandlas. I medmänsklighet och socialt patos intresserar man sig för de fattiga länderna och solidariserar sig med "folket" överallt. Man företräder en social kristendom med utgångspunkt i evangeliet.

Till innehållsmängd och spridning är Kristet forum en ganska liten tidskrift, men den är välgjord — en sympatisk representant för kristet samhällsintresse. Förmodligen har den betydelse för politisk radikaliserings av kristna studenter, bl. a. blivande präster. — Grundbidrag från staten 1972: 25.000 kronor.

Vår Lösen, nu i årgång 64, benämner sig "ekumenisk kulturtidskrift" och utges av Stiftelsen Vår Lösen, vars huvudman är Frikyrkliga studieförbundet. Den utkommer med 10 fylliga nummer om året, och den sålda upplagan är c:a 3.000 exemplar. Den har karaktär av allmän kulturtidskrift med kristen syn. Sociala frågor behandlas med liknande "progressiva" värderingar som i de två ovan nämnda tidningarna — men Vår Lösen har ett bredare kulturregister.

Journalistiskt är denna tidskrift ingen lyckad produkt. Artiklarna är långa och mest skrivna i en tung stil av akademisk prägel. Språket är genomgående föga läsvänligt — det är mera boksvenska än tidningssvenska. Redaktör är Anne-Marie Thunberg. — Grundbidrag från staten 1972: 25.000 kronor.

Religion och kultur är en liten kvartalstidskrift som man själv får sprätta upp och som ges ut av Sveriges Religiösa Reformförbund — förbundet för frisinnad kristendom — vilket har 300—400 medlemmar. (Se vår intervju med ordföranden och huvudredaktören Gunnar Furu-land i nr 10, 1972!) Denna tidning sysslar inte med sociala frågor utan med teologi och centrala tros- och bekännelsefrågor i en anda av reformvilja och för att verka för en evangelisk folkkyrka i vår tid. Tidskriften har energiskt talat för statskyrkans bevarande. Man vänder sig mot dogmatisk trånghet och gammaldags fundamentalism och vill skilja på väsentligt och oväsentligt i kristendomen. Det är en s. k. liberal teologi man företräder, och man har intresse för ekumenik.

Religion och kultur behövs som en förnyelsens röst (fastän liten) i den teologiska debatten, men jag kan inte dela tidskriftens konservativa syn på statskyrkosystemet, utan håller i stället med docent Sigbert Axelson som i nr 1, 1973, av Kristet forum har en övertygande framställning, vilken går ut på att det är orimligt att ge ett av de religiösa trossamfundet en särställning vid sidan av alla de andra.

Credo är en katolsk tidskrift, som grundades 1920 och utges av Birgita-föreningen. Den utkommer med fem nummer om året och är ett forum för katolska författare och kulturpersonligheter. Många av de större artiklarna är översatta från andra språk. En av de mest "levande" medarbetarna heter Sven Stolpe. Annars är en stor del av innehållet, fastän gediget, från religiös synpunkt mer perifert än centralt. Den sålda upplagan är mindre än 1.000 exemplar. — Grundbidrag från staten 1972: 5.000 kronor.

Svensk Teologisk Kvartalskrift är en facktidskrift för teologer, akademisk och således i stort sett "utan vitalt intresse" för andra än fackmän.

Tro och liv, som kallas "tidskrift för kristen tro och förkunnelse", tycks representera en kristendom av missionsförbundets, baptismens och metodismens typ. Den torde främst vara läsning för professionella kristna, alltså förkunnare och teologer. Den har inte så stort allmänt religiöst eller kulturellt intresse.

Ordet och tron, som inte svarar mot rubriceringen kulturtidskrift, kallar sig "tidskrift för urkristen tro och förkunnelse". Den utkommer en gång i kvartalet och är organ för en teologi av pingströrelsens typ. Willis Säwe, Olof Djurfeldt och Folke Edsmyr tillhör bland andra redaktionskommittén. Redaktören heter Åke Stenström. Tidskriften anser sig vara ett forum för broderlig debatt, men samtliga författare, försäkras det, bekänner tveklöst "sin tro på Skriften som Guds uppenbarelse". Resonemangen och påståendena är genomgående intellektuellt anstötliga. Sekterisk inskränkthet och okunnighet präglar tidningen.

Min presentation och bedömning av dessa kristna tidskrifter grundar sig på ett studium som varit intresserat och lärorikt men — det vill jag understryka — inte djupgående. Något bestående, intensivt intresse för tidningarna har jag inte.

Vad jag saknar är en kristen tid-

skrift, som penetrerar grundläggande trosfrågor, såsom Guds existens, bibelns trovärdighet, fortlevnad efter döden, förhållandet till andra religioner, underverk och liknande — och som gör det kunnigt och intelligent men ändå i en stil avsedd för en bredare allmänhet. De intellektuellt mest högtstående av de kristna tidningarna försmår dessa frågeställningar och ägnar sig i stället åt vänsterpolitik och allmän kulturjournalistik.

Det som intresserar mig som sökare är själens problem: vad är döden?, vilken mening har livet?, finns Gud?, vad kan man tro på?. Men man skall inte söka svaren på dessa viktiga frågor i de här ovan behandlade tidskrifterna.

SM

Expeditionsadresser:

Kristendom och samhälle, Regeringsgatan 80 n.b., 111 39 Stockholm.

Kristet forum, Sturegatan 11 A, 752 23 Uppsala.

Vår Lösen, Box 68, 190 30 Sigtuna.

Religion och Kultur, c/o rektor Axel Berlin, Skolgatan 23, 752 21 Uppsala.

Credo, S:t Johannesgatan 22 A, 752 35 Uppsala.

Svensk Teologisk Kvartalskrift, c/o Gleerups bokförlag, Fack, 221 05 Lund.

Tro och liv, Teologiska Seminariet, 181 41 Lidingö.

Ordet och tron, 161 82 Bromma.

HOLLSTEN PÅ JACOBSON

I nummer 2 av tidskriften Utan Gräns, som är organ för Sveriges Spiritualisters Riksförbund, har redaktören, Berndt Hollsten, i en maliciös artikel under rubriken "Diskutabel rådgivning" angripit Nils-Olof Jacobson för dennes recension i Sökaren nr 3 i år av Claude Thorlins bok "De döda talar på band". Hollsten har velat försvara sin vän Thorlin, som han tycker har blivit föremål för "ohemul förföljelse" av Jacobson.

Nils-Olof Jacobson har avböjt att svara Hollsten, eftersom han anser att dennes inlägg är skrivet på ett sådant sätt att ingen saklig diskussion är möjlig. Han vill bara rekommendera eventuellt intresserade att själva noggrant jämföra artikeln i Sökaren med Hollstens framställning i Utan Gräns.

Vi kan meddela att det var på eget initiativ som Jacobson sände en manuskopia till Thorlin för att ge denne tillfälle till bemötande i samma nummer — ett genmäle från Thorlin infördes ju också.

Hollsten nämner i sin påhopp-artikel överhuvud taget inte den upptäckt, som Jacobson skriver om, att vissa ord, som Thorlin för fram som bevis på röster från andra sidan, uppenbarligen är feltolkade, eftersom de finns i **den musikaliska originalinspelningen** — ett verk av Verdi. (De, kanske latinska, ordens verkliga lydelse är tills vidare obekant.)

*

MANDAGSGRUPPEN

I sal 13, Medborgarhuset, Stockholm, har Måndagsgruppen föredrag varje måndag under tiden 1 september till 15 december samt från första måndagen efter trettondedagen till 15 maj. Denna sökargrupp bildades 1951, när den "utgick" från den teosofiska rörelsen. Ledare är Jan Erik Janhammar, som f. ö. fyllde 60 den 31 maj. Det har varit över 900 föredrag under åren upplyser Jan Erik. Bland talarna, som samtliga ställt sig gratis till förfogande, finner man namn som Gustav Adolf Pettersson, Egil Rønne-Petersen, Percival, Bernhard Eriksson, Arne Klingborg, Rolf Carleson, Viktor Vallberg, Harry Martinson och Per Anders Fogelström.

Måndagsgruppens program finns annonserat varje måndag i Dagens Nyheter intill religiösa annonser.

*

SVAR TILL PER GLANELL

I nr 2 i år hade Per Glanell, Edsbruk, en intensiv debattartikel om kristendomen, där han hävdade att det var en utpräglad och krävande *gärningslära* som Jesus predikade, alldeles olik den kristna kyrkans vanliga förkunnelse.

Glanell sände sin artikel till några valda personer med önskan om synpunkter. Det kom ett svar — från kyrkoherden i hans egen församling, Västra Ed, teol. dr. Gunnar Wertelius.

Herr Per Glanell,
Edsbruk

Broder!

För länge sedan bad Du mig delge Dig mina synpunkter på Din debattartikel "Så talade Kristus", och jag ska göra Dig till viljes. Samtidigt vill jag beklaga dröjsmålet med svaret.

Så tillvida vill jag ge Dig mitt erkännande, att det är viktigt med kritik mot slentrian i religionen, mot ett avprutande av radikaliteten i Jesu ord. Men Din kritik skjuter kraftigt över målet och missar därvid syftet. Delvis sammanhänger det med den metod, som Du använder. Jag vill därför först säga något om Ditt metodiska tillvägagångssätt. Sedan ska jag ta upp, vad Du säger om Jesu förhållande till sin tids präster, till andra religioner, till Paulus. Slutligen ska jag ge några synpunkter på förhållandet tro-gärningar.

Metoden

Du gör Dig skyldig till två allvarliga metodiska misstag. För det första argumenterar Du med ur sitt sammanhang lösräckta bibelcitat, vilket är dålig metod i teologien. Du gör ett urval av bibelord utan att alls ställa frågan, vilken urvalsprincip Du använder. Läsaren måste ju fråga sig, varför vissa ord av Jesus är med men inte andra. Överskriften lyder ju: "Så talade Kristus". Men

han får inte komma till tals i sin helhet. Detta framgår av nedanstående. Hade andra ord av honom varit med också, kunde bilden av honom ha blivit mer nyanserad och långt mer lik den, som "kyrkan" predikar.

För det andra måste Du utsöndra vissa delar av NT:s kanon som oäkta eller oriktiga. Dit hör inte bara kristendomsförstöraren Paulus utan även evangelisten Johannes, eftersom Du tydligen uppfattar endast synoptikerna som äkta. Om Du inte anser Johannesevangeliet vara ett äkta evangelium, så har Du knappast något stöd i nutida bibelforskning. Du måste också söka förklara, varför urkyrkan tog med detta evangelium i den nt-liga kanon. Har Du ställt frågan, varifrån man ska hämta kriterierna på vad som är äkta Jesusord?

Detta gör, att läsaren måste miss-tänka, att överskriften är en täckmantel för Din intention att kritisera kyrkan.

Jesus och prästerna

Du talar med stort patos mot kyrka och präster och menar Dig därvid antagligen fortsätta Jesu kritik av sin tids präster. Men jag tycker, att Ditt patos är oäkta. Det finns en passus, där Du vädrar Din avund mot prästernas höga inkomster (ehuru Du nog tar till åtskilligt i överkant). Men jag tror inte, att Jesu kritik av de judiska prästerna bottnade i avund mot deras inkomster. Den hade djupare motiv.

Du anser, att Jesus har kritiserat sin tids präster för deras brist på gärningar. Detta är bara delvis riktigt. I liknelsen om fariseen och publikanen (Luk. 18) låter ju Jesus den förre breda ut sina gärningar inför Gud i den tanken, att han därigenom var rättfärdig inför Gud. "Jag tackar Dig, Gud —." Men det var publikanen, som slog sig för sitt bröst och sade: "Gud, misskunda dig över mig syndare." Jesus sade de orden: "Denne gick hem igen rättfärdig mer än den andra."

Denna liknelse är ett underkän-

nande av gärningarnas frälsningsväg, den som fariseerna sökte praktisera. Prästernas fromhet var i hög grad fariseisk. Hela deras sätt att använda Guds lag som ett medel att hävda sig mot Gud kritiserar av Jesus. Naturligtvis är det inte de goda gärningarna som sådana, Jesus vänder sig emot, utan tron, att människan kan göra sig rättfärdig inför Gud på den vägen.

Ett annat ställe, som Du borde meditera över, är Jesu ord till rövaren på korset "I dag skall du vara med mig i paradiset". Vilka gärningar hade väl denne man att berömma sig av inför Gud?

Jesus och andra religioner

Du säger, att Jesus är i överensstämmelse med andra religioner. Ja, Din Jesus är det, men inte bibelns.

Skulle t. ex. Jesu liknelse om den förlorade sonen (Luk. 15) kunna finnas i någon annan religion?

Hur ska man utifrån Din uppfattning komma till rätta med de mycket exklusiva yttrandena av Jesus, där han säger sig vara ett med Gud (Joh. 10:30, 17:11 m. fl.) eller t. ex. Johannesevangeliets sju "Jag är"?

Du tar fel, när Du säger, att Jesus tilldelade sig en blygsam roll, att han bara ville vara vägvisare i likhet med t. ex. Buddha. Han är enligt kristen tro också vägen (Joh. 14:6). Han var kommen till vår frälsning, och frälsning är något vi inte kan åstadkomma själva.

Lukas återger liknelsen om den barmhärtige samariten (Luk. 10). Den slagne vid vägkanten är inte bara vår nästa. Det är också vi själva, och den barmhärtige samariten är Jesus. Utan honom skulle vi vara vanmäktiga.

Du talar om vägen till förlåtelse och säger, att förlåtelsen inte beror av någon annan (= Jesus) utan av oss själva. Denna massiva gärningslära låter sig svårigen förenas med t. ex. Jesu liknelse om den obarmhärtige tjänaren (Matt. 18) som var skyldig sin herre 10.000 pund och inte kunde betala sin skuld. Därför

efterskänkte husbonden honom hans skuld. Men just därför att husbonden efterskänkte honom hans skuld, borde han visa samma barmhärtighet mot sina medtjänare, vilket han inte gjorde. Därför gick han miste om förlåtelsen.

Detta betyder naturligtvis inte, att det är vår egen förlåtelse mot andra, som gör, att Gud förlåter oss. Att Gud förlåter oss beror inte på oss utan på att hans nåd och kärlek är så obegripligt stor. Vår egen förlåtelse mot andra är inte — som Du framställer saken — en gärning, som ger oss Guds förlåtelse, utan ett tecken på att vi har tagit emot Guds förlåtelse. Förlåter vi inte andra, så tappar vi bort Guds förlåtelse. Om Du verkligen menar, att vår förlåtelse skulle vara ett medel att utverka Guds förlåtelse, så gör Du Gud till en slags krämare, som säljer sin nåd till den, som kan betala. Detta är inte Jesu lära, utan en krass förtjänstreligion. Gud är Fadern, som ger sin nåd till var och en, som vill ta emot den, till den hjälplöse och förkrossade. Sådan är kyrkans tro. Din tro är tydligen en tro för de star- ka och förträffliga, som kan åstadkomma allt i egen kraft.

Jesus och Paulus

Du instämmer med Max von Sydow, att Paulus har förstört evangeliet och utbrister magistralt: "Ingenting kan vara mera sant."

Max von Sydow i all ära, men det må förlåtas mig, om jag hyser större tilltro till bibelforskare än till skådespelare i frågor om bibeln. Vad Du kommer med är en bibelkritik, som började med den s. k. upplysningen och som i stort sett ebbade ut vid sekelskiftet (med von Harnack). Den är numera helt övervunnen av den exegetiska forskningen. Kan Du förklara, varför den första kristna kyrkan tog med Pauli brev i den nt-liga kanon? Var de första kristna teologerna (kyrkofäderna) så skrala i teologien, att de inte genomskådade Paulus utan lät sig duperas av honom? Däremot vet man, att de mycket diskuterade t. ex. Jakobs brevshemorts rätt i kanon, därför att detta brev lätt kan tolkas i riktning mot en sådan gärningslära som Du företräder, vilket dock torde vara en felaktig tolkning av Jakobs brev. Men Luther uppfattade Jakobs brev som rena gärningsläran.

Tro och gärningar

Du säger, att kyrkan i den saliggörande trons namn rycker på axlarna åt bl. a. bergspredikan. Detta är

struntprat. Låt mig just ur bergspredikan ta fram ett ställe, som mycket tydligt belyser Jesu syn på förhållandet tro-gärningar. Det är bilden av trädet och frukten (Matt. 7). Jesus konstaterar, att ett gott träd bär god frukt. Frukten är givetvis de goda gärningarna. Men de förutsätter, att personen är god. Det är inte frukten, som gör trädet gott, utan det är trädets godhet, som gör frukten god. Hur blir personen god? Genom att först komma i ett rätt förhållande till Gud, d. v. s. tro.

Du gör Jesus till företrädare för "en klart utformad gärningslära". Det är att ställa Jesus på samma plan som de fariseer, som han så skarpt gick till rätta med.

Visst har Jesus framhållit betydelsen av goda gärningar, självklart, men som ett utflöde av tron. Just så har Paulus beskrivit förhållandet tro—gärningar, men med användande av mer teologiska termer.

"Gärningslära" är att låta de goda gärningarna bli ett slags förtjänster inför Gud, att använda dem som medel för sin egen rättfärdighet. Men Gud behöver väl ändå inte våra goda gärningar. Dem ska ju vår nästa ha. Gud vill ha vår tro.

Detta med betydelsen av goda gärningar är något, som både den förkättrade Paulus med skärpa framhållit (läs t. ex. 1 Kor. 13 om kärleken) och Luther, som skrivit t. ex. "Von den guten Werken". De var framstående teologer, som visste att skilja mellan goda gärningar och gärningsrättfärdighet.

Du hånar den bekväma tron, den komfortabla trosuppfattningen, vilken Du tydligen anser oss präster företräda.

Låt mig bara i stillhet påpeka, att prästerna i Svenska kyrkan just nu i fastan lägger ned ett ganska omfattande arbete för Lutherhjälps räkning. Vi talar ganska mycket om försakelse, en som inte är högmässa-retorik, som Du tycks tro, utan fast förankrad i människors ganska hårda verklighet. (Titta litet i det senaste kyrkobladet till V. Eds församling.) Den tro, som vi präster predikar, är en tro, som självklart yttrar sig i offer för världens svältande människor. Ve oss, om vi inte ger det offer, som vi kan för att lindra nöden i världen. Det är den slags försakelse, som vi just nu kallas till.

Jesu ord om försakelse skall i första hand riktas till oss själva, inte användas som tillhyggen mot andra.

Med de bästa hälsningar!

Västra Ed den 16.4 1973.

Gunnar Wertelius

SM:

Vad menade Jesus?

Per Glanell vill inte själv offentligt kommentera dr. Wertelius uttalanden. Han säger bl. a. att "vårt möte sker i en korsning på så skilda plan att en dialog knappast är möjlig" och "sista ordet tycker jag vår ärade församlingspräst bör få för sin beredvillighet att ställa upp".

Men eftersom Wertelius tankar förmodligen är representativa för många kristna präster, kan det vara värt att något granska dem. Det karakteristiska där är enligt min mening en omtolkning av Jesu ord och liknelser, så att Jesu lära framstår som avsevärt mindre krävande än den i verkligheten är.

W. menar att Glanell har gjort ett tendentiöst urval av Jesusord och inte låtit Jesus komma till tals i sin helhet; om urvalet varit rättvisare, skulle bilden ha blivit något annorlunda. Men de exempel som W. använder är, som visas i det följande, inte brukbara för att påvisa att Jesu förkunnelse inte är en gärningslära; tvärtom understryker de att han talade för goda gärningars nödvändighet.

En liknelse om en självgod farisä, som ansåg sig vara en förträfflig människa och som föraktade syndare, och en förkrossad publikan, som ägde medvetande om sin syndfullhet och otillräcklighet, tar W. till utgångspunkt för ett påstående att Jesus underkände "gärningarnas frälsningsväg, den som fariseerna sökte praktisera".

De snart tvåtusenåriga heliga texterna kan ju ofta, eftersom de är mycket oprecisa, tolkas litet hur som helst efter varje läsa- res läggning, smak och önsknin- gar. Men vad vi här kan se (Luk. 18) är ju att Jesus berömmar den i sin synd bedrövade och ställer sig på hans sida gentemot den självuppskattande farisén. Jesus vill säga att publikanens inställning är den riktiga och värdefullaste. Denne var "mera rättfärdig" än den skrytsamme, eftersom han hade hjärtats längtan efter att vara rättfärdig och bättre förstod att detta är något svårt och krävande. Ett riktigt syndamedvetande med insikt om de egna bristerna är naturligtvis en förutsättning för verklig rättfärdighet — det är det som liknelsen handlar om.

Men W. tolkar för sin del liknelsen så att Jesus här vänder sig mot tron att människan kan göra sig rättfär-

dig inför Gud genom gärningar. Publikanen gjorde inte så många goda gärningar, men ändå säger Jesus att han är mera rättfärdig än farisén med all dennes laglydnad; alltså är goda gärningar i sig själva ingen förtjänst inför Gud...

Men naturligtvis borde publiken ha gjort de goda gärningar som han var bedrövad för att han underlätit. Att Jesus betraktade honom som mera rättfärdig än farisén berodde ju på att han ägde medvetande om sin synd, i hans hjärta fanns en uppriktig längtan efter ett mera rättfärdigt liv. Han ville vara en god människa, och i denna önskan låg en viss sinnelagets godhet, så att han kunde anses vara "mera rättfärdig" än farisén, som var nöjd med sig själv och inte insåg sina synder.

Jesu kritik av fariseerna går ju inte ut på att de visade för mycket rättfärdighet eller var för ivriga att göra goda gärningar, utan att de hade för litet av de rätta goda gärningarna, kärleksgärningarna mot nästan. De efterlevde människors stadgar men visade ofta grymhet. "I fariseer, I gören nu det yttre av bågaren och fatet rent, medan edert inre är fullt av rofferi och ondska." (Luk. 11:39) Just i sin attityd till fariseerna visar Jesus sina krav på äkta kärleksgärningar. Hans alternativ till fariseernas lagiskhet är ju inte "tro" eller förkrosselse uteslutande, utan gärningar i verklig kärlek till (Gud och) medmänniskan.

Berättelsen om den barmhärtige samariten gör W. bl. a. till en liknelse om människan och Jesus: samariten är Jesus, och den slagne vid vägkanten är vi människor, som blir föremål för Jesu omvårdande kärlek. Men det finns ingenting sådant i liknelsen, utan den handlar om nästakärlek, om kravet på goda gärningar gentemot de lidande. Liknelsen om den barmhärtige samariten kan inte användas för att rättfärdiga en teologi där Guds nåd och kärlek är det viktigaste och människornas gärningar kommer i andra hand. Liknelsen riktas till oss människor och utgör en uppmaning till nästakärlek.

Liksom många andra kristna försöker W. åberopa vissa av Jesu ord mot andra, med annan innebörd. Han vill neutralisera krävande uttalanden med hjälp av sådana som kan ges en mjukare teologisk tydning. För att mildra Jesu krav på radikala kärleksgärningar pekar han på en liknelse där en husbonde efterskänker en tjänare hans skuld.

Men poängen i liknelsen (Matt. 18) är, som var och en kan läsa, slutorden att man i hjärtat måste förlåta sin broder, om man skall undgå Guds straff — återigen, alltså, ett krav på gärningar (ty en förlåtelse innefattar givetvis vänliga handlingar gentemot den förlätne brodern).

När W. skriver att om vi inte förlåter andra, så tappar vi bort Guds förlåtelse, då är det en alltför mild omskrivning av Jesu ord. Så här refererar Matteus (18:34—35): "Och i sin vrede överlämnade hans herre honom i fångnektarnas våld, intill dess han hade betalt allt vad han var skyldig. Så skall ock min himmelske Fader göra med eder, om I icke av hjärtat förlåten, var och en sin broder." Det blir alltså enligt Jesus inget efterskänkande av någon skuld, om inte människan själv överser med sin broders skuld.

Svenska kyrkans präster är väl betalda. De lever gott, samtidigt som de säger sig föra ut Jesu lära (som bl. a. innebär försakelse och radikal osjälviskhet). För att försvara denna motsättning mellan lära och liv har W. inget annat att komma med än att beskylla Glanell för avundsjuka. Men när man studerar Jesu uttalanden och värderingar, finner man lätt att han inte kan ha haft mycket till övers för präster som levde flott på att förkunna religionen. Hans anda var en helt annan.

W. tycks inte gilla Jesu etik. Jesu etiska imperativ vill han ersätta med en måhända mer människovänlig teologi enligt vilken man får synda på nåden. Den subtila teologiska förklaringen av detta är att gärningar inte är någon förtjänst inför Gud — fastän inget kan vara mer uppenbart för en uppriktig bibelläsare än att Jesus hävdar just detta: att gärningar är förtjänster inför Gud. Den som tvivlar på det kan läsa t. ex. Matt. 25:31—46, liknelsen om fåren och getterna — där är "hårda bud", gärningsläran klart och skoningslöst formulerad, med belöning för de rättfärdiga och straff för de orättfärdiga, som underlåter att göra välgärningarna mot nästan.

W. skiljer i sin teologi mellan goda gärningar och gärningsrättfärdighet. Det förra, som är det rätta, är "ett utflöde av tron"; det senare är enligt W. ett försök att använda gärningar som medel för sin egen frälsning. Men jag kan inte finna att Jesus skiljer mellan olika slags goda gärningar. Var rättfärdig, så har du en belöning av Gud att vänta, det är hans enkla etiska tes. Det är en löne-

och straffmoral, som det är fråga om — men det är förstås mer än det: naturligtvis menar Jesus också att de goda gärningarna skall göras för deras skull som blir föremål för dem.

Synpotikernas Jesus var utan tvekan mycket bestämd i sitt krav på rättfärdighet. Han sa t. ex.: "Om er rättfärdighet inte övergår de skriftlärds och fariseernas, så skall ni inte komma in i himmelriket." När någon frågade om det bara var några få som skulle bli frälsta, sa han: "Kämpa för att komma in genom den trånga dörren, ty många, säger jag er, skall försöka att komma in men inte förmå det." Jesus sa också: "Varför ropar ni till mig 'Herre, Herre' men gör inte vad jag säger?"

En gärningslära - men också en lönemoral

Enligt de bibliska evangeliernas referat motiverar Jesus alltid de goda gärningarnas nödvändighet med att lön väntar i himmelen och att det gäller att undgå helvetet. Det är mycket anmärkningsvärt att Jesus — eller hans referenter — aldrig talar om att man skall göra det goda för dess egen skull. Likväl menar jag nog att detta får anses underförstått.

I sin utmärkta bok "Helvetesläran" skriver Ingemar Hedenius i kapitel 17 bl. a. följande om Jesu lönemoral:

Skälet till att man vill bli "rättfärdig" är alltså inte bara, att man vill slippa helveteskvalen, utan också att man vill ha den himmelska fröjden. Eftersom de enda alternativen är himmel och helvete, sammanfaller dessa två motiv. Att det är detta motiv man skall ha för att bli rättfärdig, förutsättes utan diskussion.

Hur orkeslöst det är, när somliga teologer säger, att Jesu ständiga hotande med helvetet och utlovande av himlen bara är ett "pedagogiskt hjälpmedel" och ej får fattas så, att han skulle predika någon sorts "lönemoral", borde vara uppenbart för varje tänkande bibelläsare. Det är aldrig tal om att man skall göra det rätta för dess egen skull och utan tanke på egen fördel. Det är den enskildes egen välfärd som hela tiden framställs som det väsentliga skälet till att man bör omvända sig. Idén att Jesus "egentligen" skulle ha avsett, att exempelvis den rike "yng-

lingen" hade ett felaktigt motiv för att vilja göra det rätta, framstår som orimlig i ljuset av mängden av belägg för att evangeliernas Jesus själv ansåg, att just detta motiv är det rätta.

Stämningen kommer bra fram i sådana Jesusord som att man skall anstränga sig till det yttersta för att komma in genom den trånga dörren, ty många skall försöka det men kommer att misslyckas (Luk. 13:24), eller att vid är den port och bred är den väg som leder till helvetet och många går på den, men den port som leder till himlen är trång och den väg som leder dit är smal, och det är inte många som hittar den. Gå in genom den trånga porten! (Matt. 7:13—14.) Bed och klappa oförtrutet på, så skall ni få den stora belöningen! Kort sagt: Träng er fram! Det är bråttom! Att man egentligen borde göra det rätta för dess egen skull är en för denna andliga miljö alldeles främmande idé och skulle säkerligen aldrig ha fallit Jesus in.

Av de många budorden i bergspredikan (Matt. 5—7) framställs somliga utan varje motivering, varvid Jesus uppträder som en auktoritativ lagstiftare. Men motiveringar ges också till en del bud, och motiveringen är då alltid: Ni skall få himmelsk lön, om ni gör så här, eller ni skall bli straffade, om ni gör så där. De nio saligprisningarna är lika många löften om belöningar. Andra budord följer mönstret: "Akta er för att göra era goda gärningar inför människorna, för att de skall lägga märke till er — om ni gör det, så får ni ingen lön hos er fader som är i himlen" (6:1) eller "Döm inte, så skall ni inte bli dömda" (7:1).

Ingenstädes sägs, att åttlydnaden av de påbudna normerna har ett inneboende värde eller något värde för det egna eller andras liv på jorden eller att man bör följa dem för något sådant värdes skull. Vad som framgår av denna moralpredikan är endast, att buden uttrycker Guds vilja och att han belönar dem som lyder buden och straffar dem som inte lyder buden. Något annat motiv för den enskilde att följa dem anges ej.

Först och främst gäller det att prestera vissa gärningar och underlåta vissa andra, och som all moral är denna lönemoral en prestationsmoral. På domedagen skall människosonen "löna var och en efter hans gärningar" (Matt. 16:27), och "var och en som gör min himmelske fa-

ders vilja, han är min broder" etc. (Matt. 12:50; Mark. 3:34; Luk. 8:21). Det räcker inte med att säga "Herre, Herre" för att komma in i himmelriket, säger Jesus i bergspredikan (7:21), utan det avgörande är, att den enskilde "gör min himmelske faders vilja", annars skall Jesus förbanna vederbörande medelst formeln: "Jag har aldrig känt er! Gå bort ifrån mig, ni brottslingar!" (7:23; jfr Luk. 6:46.)

Man bör inte låta förvill sig av att Jesus ofta predikar, att man skall vara god utan att tänka på någon lön. Vi har redan betraktat några av dessa ställen, och de är representativa för dem alla. Meningen är genomgående, att man inte med sina goda gärningar får ha avsikten att vinna uppskattning, vederlag eller annan lön av människor. Detta strider ingalunda mot den religiösa lönemoralen, enligt vilken man skall omvända sig till ett rättfärdigt liv i den egna välfärdens intresse "på andra sidan".

Tvärtom förstärks den kristna lönemoralen av att alla andra former av lönemoral förbjuds. Detta förbud vill nämligen inskräpa, att den kristne uteslutande skall ha blicken riktad på den gudomliga vedergällningen. Någon tanke på att man bör göra det rätta för dess egen skull har Jesus ingalunda, när han förbjuder varje inomvärldslig lönemoral. Karakteristiskt är, att när han utfärdar förbud för all "inomvärldslig" lönemoral, motiverar han det med sitt utlovande av den himmelska lönen och sitt hot om att man annars går miste om denna, vilket i enlighet med läran om "den dubbla utgången" är detsamma som att man kommer till helvetet.

(Slut på citat från Hedenius.)

SPIRITUALISTISK LITTERATUR

Begär vår boklista!

Bokförlaget Excelsior

Box 5314

102 46 Stockholm 5

FA DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr. Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen,
Havrevej 12 DK-2700 Brønshøj,
Danmark.

TRO I KINA

Forts

att tacka för. Måltiden påminner något i sin symbolik om judarnas påskfirande.

Så länge detta religiöst-politiska system hålls vid liv, kommer de religionsartade komponenterna i dagens Kina att, såsom de gamla religiösa formerna i Kinas mångtusentåriga historia, samverka till den enighet som från forntid till nutid utmärkt det kinesiska folket.

Anm. Fil. dr. Ake Haglund fungerar som lärare i religionskunskap vid Uppsala universitet. Han är prästvigd i Svenska kyrkan och var i 14 år missionär i Kina, 5 år i Japan och 3 år i Malaysia. Sina kunskaper om religion och Mao-kult i det nya Kina har han samlat i boken Contact and Conflict, utgiven på Gleerups förlag 1972.

ETT FALL SOM TYDER PÅ REINKARNATION

"Vi är kosmiska resenärer: världsalltet är vårt hem", säger Denis Lindbohm. Läs hans fascinerande bok om sina minnen av flera föregående liv!

JAGETS ELD 13:50 + moms o porto.

Sökarens Förlag

Box 3063, 103 61 Stockholm 3

HEALING!

F. S. Lind

dipl. massör o. sjukgymnast

Klostergatan 31

Örebro

Ring för tidsbeställning

019/11 33 79. Välkomna!

DEN OCKULTA SVARTA BIBELN

Ur Kabbalan och de magiska 6:e o. 7:e Moseböckerna med Hemligheternas Hemlighet, de 7 Sigillen, de 12 Tavlorna, den krönte Ormen, Mose Trolldomslagar mm samt

DE 12 SIBYLLORNAS SPÅDOMAR

enl. 1620 års sv. översättning.

C. Topelius bokförlag

S:t Larsg. 47, Linköping

Härmed beställes:

..... ex (20:— + porto)

HINDUER OCH KRISTNA BÖR KUNNA LÄRA AV VARANDRA

Av Annie Holmqvist

Den klassiska bilden av indiskt fromhetsliv är att den troende är vänd från det yttre livet. Ja, de gamla hinduiska religionsurkunderna företräder i stort sett en negativ livs-åskådning, en livsförnekelsens idé. Världen och människolivet uppfattas som något illusoriskt, meningslöst, fyllt av lidande, så länge tillvaron endast får vara ett självändamål.

Indiern gläder sig inte åt, utan snarare fruktar den jordiska återfödelsen. Den människa prisas lycklig som har en guru, en upplyst andlig lärare, som kan leda henne på den rätta vägen: ett otadligt uppförande under jordelivet kan leda till nirvana, den eviga ron och vilan, befrielse från återfödelseernas kretslopp, vilket är ett eftersträvat mål i en del österländska religioner. Den främste företrädaren för denna livsinställning får väl Buddha anses vara.

Men det ligger i sakens natur att det är omöjligt att konsekvent genomföra en helt negativ livsattityd. Beslutar sig människan för att vara så "överlägsen" i förhållande till jordelivet att hon aktar det för intet, måste hon äga en flyktmöjlighet att nå utanför sig själv och finna en förankring i något hinsides. I meditationen och extasen har hindun en sådan möjlighet. Innerlig gudshängivenhet, odelad kärlek till det Högsta, till Gud, är det centrala i t. ex. Bhagavad-Gitas förkunnelse. Detta diktverk har av många, inte bara hinduer, upplevts som den i fråga om vishet högsta av alla religiösa urkunder. Många av "människlighetens härlige" har funnit djup glädje och tillfredsställelse i denna Herrens Sång. Gandhi hade alltid ett exemplar av Bhagavad-Gita med sig, även under de perioder då han satt i fängelse. År 1925 skrev han: "I Bhagavad-Gita finner jag sådan tröst som inte ens Bergspredikan

kan ge mig. När besvikelserna stirrar mot mig och jag inte längre kan se en enda stråle av ljus, då går jag till Bhagavad-Gita. Jag läser en vers här och en vers där, och genast börjar jag le mitt i överväldigande tragedier — och mitt liv har varit fyllt av yttre tragedier. — Om dessa inte har lämnat några synliga ärr efter sig, så är det tack vare Bhagavad-Gitas undervisning."

För en västerlänning kan Bhagavad-Gita synas svårförståelig och motsägelsefull. Den förefaller oss ha begränsad horisont. Men vi skall inte glömma att för österns folk är religionen mystik. Mystiken innebär ett reservationslöst uppgående i och kärlek till Gud, då människan upplever sig andligen bli ett med det oändliga varat.

De indiska religiösa skrifterna vittnar om en genom årtusenden fortgående kamp för inre frigörelse, för att nå det oförgångliga, för att helt kunna uppgå i det Eviga — en sammansmältning med Gud, som en sökande västerlänning har svårt att fatta med förnuftet. Genom djup meditation uppnår den sökande själen långsamt och stegvis ett lösgörande från jordiska band och en klarsyn av den sanna verkligheten. "Atman är det från all dårskap och förvirring och allt mörker befriade Jaget", lyder några väsentliga ord i en av Upanishaderna. Och Atman är den individuella själen, Jaget, som är ett med världssjälen, kosmosanden, Gud.

Men hindumystikernas kärlek till Gud ger inte sådana frukter som i handling visad kärlek till medmänniskor. Detta förutsättes eller fordras inte. En kristen västerlänning frågar sig kanske hur det är ställt med etiken i de berömda hinduiska religionsurkunderna.

Hinduismen äger en del som kristendomen inte har, och kristendomen har något som hinduismen sak-

nar. Men kunde europén övervinna sin misstro mot mystiken och extasen utan att ge avkall på etiken, och kunde indiern bemöda sig om att i mystiken inlägga en etisk grund, så borde en religiös samstämmighet kunna framträda. Krishna är för hinduismen vad Kristus är för kristendomen, och båda representerar, fast olika nyanserat, kärleken i världsalltet.

Men man bör observera att i modern tid försiggår en omvandling i det indiska tänkandet. Från världs- och livsförnekelsen går vägen mer och mer mot en bejakelse i västerländsk anda. Indisk andlighet har varit fattig på gärningar men måste nu tänka om. Kravet att i mystiken även skall ingå etik gör sig alltmer gällande och börjar bära frukt. Yoga, innerlig förening med och kärlek till Gud, har ju alltid eftersträvat av indierna, men nu börjar också denna sinnesförfattning att avsätta frukter i form av kärlek även till medmänniskor. Detta har redan börjat ge utslag i dagens socialpolitik i Indien. Gandhi yttrade en gång: "Inte bara en pestsjuk, en bacillbärare, är smittosam — också en människa som bär sann kärlek inom sig, smittar sin omgivning."

Men det är Rabindranath Tagore (1861—1941) som mest fullödigt representerar den nya livsstilen i indiskt tänkande, en av humanistiska ideal präglad livsåskådning. I sin bok Sadhana säger han: "En kultur skall inte bedömas och värderas efter den makt utan efter den människokärlek som den utvecklar och ger uttryck åt i sina lagar och inrättningar." Detta överensstämmer med en annan tänkares uttalande att "etik är ett obegränsat ansvar gentemot allt som lever".

*

Men rör indisk religion egentligen

Forts på sid 23

NOLLHYPOTES OCH FRIHET

Av Rune E. A. Johansson

De traditionella religionerna håller på att förlora sitt grepp om folken. Flertalet har under ett tidigare skede systematiskt undergrävt av kristen missionsverksamhet. De återstående, inklusive kristendomen, håller nu på att ge vika för kritiken från såväl vetenskapligt som politiskt håll. Detta är inte en likgiltig process. Om man studerar vad som hänt de folk som förlorat sin religion i det förflutna, finner man, dels att religionen i regel försvunnit i sin helhet, dels att den vanligen har dragit med sig det folkets hela kultur. Hela värdesystemet har upplösts, och folket har visat tecken på sönderfall och desorganisation, till dess någon ersättning i form av en ny religion har format ett nytt tänkesätt och blivit ett nytt identifikationsobjekt. Men en sådan omställning har krävt generationer.

Analys av religionerna

Sådana historiska observationer tycks antyda, att en religion är en odelbar helhet och kärnan i en kultur, som tenderar att skapas och gå under med denna. Det är därför skäl att tänka efter, om religionen verkligen måste uppfattas som en helhet eller om den bara felaktigt uppfattats som sådan av sina utövare. Låt oss börja med att särskilja några motivkretsar, som brukar återfinnas i alla religioner.

1. Religionerna vill förklara **världens uppkomst** och mening.
2. De vill fastlägga och motivera ett folks **etik**.
3. De vill ge vissa **upplevelser**, av trygghet, av exaltation, av kontakt med högre väsen, av tro och förtröstan.
4. De vill ge en metod för **"frälsning"**, varmed menas någon form av ny inställning till livet, "inre frihet", vanligen tolkad som en transformation, inte endast på upplevelseplanet utan även på ett

transcendent plan, varigenom frälsningen får konsekvenser även för tiden efter döden.

5. De vill ge en **livsplan**, ett meningsfullt sätt att leva.
6. De vill ge **metoder** att uppnå mål i denna världen, t. ex. bön, besvärjelser, rituella handlingar, tolkning av tecken. Härigenom har religionen blivit ett kärt tillämpningsfält för människans tydligen outrotliga tendens till primitivt tänkande, en tendens som överföres på det politiska planet, när religionen försvagas. (Som exempel på primitiva tänkesätt kan nämnas de radikala gruppernas flaggbränningsceremonier — liksom motståndarnas upprörda reaktioner på dem!)

Ovanstående uppräknig är väl inte så logisk, men den ger i alla fall en karakteristik, som kan tas till utgångspunkt för en diskussion av frågan om religionens enhet.

Det förefaller tydligt, att den första punkten mycket väl kan vara fristående. Att förklara och beskriva världen är en vetenskaplig uppgift. Det är inte någon tillfredsställande lösning att i dessa frågor använda fantasi och önsketänkande, såsom människor i alla tider gjort. Och att fastläsa fantasierna till dogmer, som religionerna gjort, är att förvandla lek till slaveri. Sedan kan det sägas, att inte heller vår tids högt utvecklade vetenskap hittills har lyckats besvara en enda av de fundamentala frågorna och alltså komma fram till en världsförklaring. Men vi är inte beroende av att få ett svar: vi kan lämna dessa frågor öppna. Agnosticism är bättre än blind tro.

Det är numera också ganska klart, att etiken inte kräver religiös motivering. Givetvis behöver vi normer för vårt uppförande, men de motiveras av våra behov av samlevnad. De etiska reglerna är helt enkelt kodifieringar av de empiriskt framexpe-

rimerade samlevnadsformerna, som möjliggör social trygghet och ett fungerande samhälle. De kan endast misstänkliggöras av religiösa motiveringar.

Den sista punkten bör också kunna kallas fristående. Den sammanfattar magiska metoder att lösa problem, metoder som inte kan leda till målet men som ändå alltid brukat tillgripas

- under intryck av stark affekt, ångest och starka behov
- då problemen varit komplicerade och sakkunskapen ringa
- då intelligensen varit ringa eller blockerad av affekter.

Det är alltså fråga om problemlösning utan användning av kausallagen. Dessa tendenser till primitivt tänkande är mänsklighetens svagaste punkt, och varje individ gör bäst i att studera dem inom sig själv och söka motarbeta dem.

Resterande punkter hör väl relativt nära samman, och det är väl här vi har att söka de delar av religionen, som fortfarande är mest aktuella och kommer att förbli så. Skala bort allt som är orealistiskt, ovisbart och primitivt i religionerna, och vi har i alla fall behovet att finna en livsväg, ett sätt att uppleva livet och världen som meningsfulla eller i varje fall intressanta. I vår tid tycks det inte vara möjligt för en intelligent och bildad människa att helt och fullt ansluta sig till någon av de traditionella religionerna. Men hon kommer inte undan frågan, vad hon skall göra med sitt liv. Eftersom hon ofta känner sig beroende och osjälvständig, orolig och missanpassad, plågad av meningslöshet och inkonsekvenser, blir det centralt religiösa frälsningsbegreppet intressant för henne.

Nollhypotesen

Den som verkligen tänker igenom, vad det innebär att vara människa,

finner snart att det svartnar för ögonen. Vi befinner oss i en värld som vi inte förstår. Någon objektiv mening med våra liv står inte att finna, även om det givetvis inte går att kategoriskt förneka ett ändamål — men ändamålet är i så fall inte vårt. Världen ger oss vårt uppehåll, om vi har tur och skicklighet, men livet är ändå i princip osäkert, och inget välfärdssamhälle i världen kan ta bort den fundamentala otryggheten (som vi till råga på allt inte kan leva utan, hur mycket vi än förbannar den). Vår fattningsförmåga är mycket begränsad. Vår vetenskap har kommit en bit på väg men har varit mest framgångsrik i att avslöja vår egen primitivism. Vi måste konstatera, att såvitt vi förstår, är vi inte mer värda än maskrosor och råttor. Vi uppstår och försvinner på samma sätt och förstår ungefär lika litet. Bertrand Russells ord är en god sammanfattning: "endast på den orubbliga hopplöshetens fasta grund kan själens boning hädanefter utan risk uppföras". Nollhypotesen är den moderna människans enda möjliga utgångspunkt.

Det gäller att leva med denna. Vi kan inte invagga oss i förhoppningar om en transcendent frälsning, varigenom en gud skall upphöja våra liv till högre värde. Vi måste frälsa oss själva. Det innebär att vi måste avstå från frälsningens inbillade transcendentia sida och nöja oss med den psykologiska. Det gäller att trots den nihilistiska utgångspunkten finna hemkänsla i tillvaron. Man måste ha en känsla av herravälde både över sig själv och över omgivningen. Man måste se sin väg klart, så att man inte förlamas av tveksamhet eller dukar under för tillfälliga impulser. Man måste kunna fungera lugnt och harmoniskt. Man måste, kort sagt, ha en känsla av **inre frihet**: detta är ett begrepp som utgör den psykologiska kärnan av det religiösa frälsningsbegreppet. Men det är också ett begrepp som filosofer brukar framhålla. Ingemar Hedenius t. ex. sätter det främst: "Målet är... just det som utsägs med de rena och vackra orden: inre frihet, glädje, kärlek till livet".

Grundläggande frihetskänsla

Ett slags frihet följer redan ur nihilismen. Auktoriteter blir plötsligt inte längre auktoriteter utan passfigurer, som inte kan tas på allvar i sin uppblåsta anspråksfullhet. Mitt betydelsefulla jag har upphört att existera, jag är anonym, betydel-selös, ingen. Mina pockande behov,

på uppmärksamhet, på inflytande, på erkännande, på förmåner, känner sig löjliga och drar sig skyggt tillbaka från dagsljuset. Jag är ensam, ingen har ansvar för mig. Men jag har möjligheter. Jag har fötts med vissa förutsättningar, och jag är fri att bruka dem. Jag har fullt ansvar för dem och för mitt öde. Som en fågel Fenix stiger friheten upp ur nihilismen. Den grundläggande friheten är friheten från förväntningar.

Men detta är bara en utgångspunkt. Jag finner snart att det finns hinder för min frihet, både yttre och inre. Om de yttre skall här ingenting sägas, men de svåraste hindren finns inom mig. Jag är själv min frihets svåraste fiende.

Psykisk hälsa

För inre frihet krävs psykisk hälsa. Härmed menas inte social anpassning (som varit den vanliga definitionen bland psykologer) utan en realistisk inställning och ett fullt accepterande av livets villkor. Den psykiskt friske tänker alltså kausalt. Hans eget jag är inte överbetonat genom försvarsmekanismer (rationalisering, regression, projektion, överkompensation etc). Han är inte aggressivt självhävdande. Hans tänkande domineras inte av magiska föreställningar. Han drives inte av tvång, vanor eller omedvetna motiv.

Ett villkor för frihet är alltså självkänedom. Man måste ha studerat sig själv, upptäckt alla tendenser till osaklighet och själviskhet och systematiskt ha utrotat alla sådana tendenser. För de flesta människor innebär redan kravet på självkänedom ett enormt arbete, fullt i klass med en psykoanalys. Men det är ett arbete som kan och måste utföras. (Man kan ha god hjälp av t. ex. Karen Horney och Erich Fromms böcker, t. ex. den förstnämnda "Self analysis".)

Inre frihet

Psykisk hälsa är ett stort steg mot inre frihet men är endast början. Den psykiskt friske är fri från oersonlig skräck, men han har kvar de naturliga känsloreaktionerna. Han är fri från orealistiska eller snedvridna behov, men han har kvar de "normala" behoven. Han är fri från de mest påfallande yttringarna av orealistiskt, tvångsneurotiskt, autistiskt eller magiskt tänkande, men rester finns kvar och han tänker inte alltid rätlinjigt och fritt. Den psykiskt friska människan kan fortfarande vara slav: slav under kon-

ventioner, social indignation, omgivningens krav, karriärbehov, självhävdelsebehov, egendomsbehov. Fri är hon inte förrän varje ögonblick är nytt och fräscht, obundet av emotioner, vanor och fördomar; inte förrän hon byggt upp en inre borg av trygghet, medvetenhet och konsekvens. Hon är inte fri förrän hon reducerat sina behov till det strikt nödvändiga. Bertrand Russell har insett detta, då han konstaterar: "sålunda kommer friheten endast till dem som inte längre begär av livet att det skall ge dem några personliga förmåner..." Hon är inte fri förrän hon lärt sig att fullt behärska sig själv. "Ingen är fri som inte är herre över sig själv", sade redan Epiktetos. Hon är inte fri förrän hon helt insett och gjort sig förtrogen med tanken, att hon själv ingenting annat är än en tillfällig anhopning av atomer och egentligen inte har något jag att värna om.

Den fria människan har alltså en fast inre förankring, som gör henne oemottaglig för stundens infall. Det betyder inte att hon är en principryttare utan snarare att hon är öppen för intryck och alltid beredd att lära men att hon följer sina egna värderingar. Eftersom hon aldrig är involverad med sitt jag i sina handlingar, är hon aldrig självhävdande. Eftersom hon följer sina egna normer och vägrar låta sig suggereras, är hon ingen kollektivmänniska och är politikerns mardröm. Hon är inte perfektionist utan accepterar sig själv med alla begränsningar. Eftersom hon behöver litet och saknar förväntningar, är hon fullkomligt nöjd. Eftersom hon accepterar andra som sig själv, är hon ingen världsförbättrare: hon vet att ingen kan förbättra någon annan än sig själv och att detta är heltidsarbete. Eftersom hon inte ställer krav på andra, är hon även socialt fri; hennes sociala relationer bygger på fri ömsesidighet.

Frihet är alltså inte självsvåld, utan den är en medveten utveckling av ett strikt personligt liv. Frihet är inte att följa sina impulser, utan det är att handla med full medvetenhet om orsaker och konsekvenser. Frihet kan inte byggas på krav och känslor utan på förståelse och ett helhjärtat accepterande.

Denna frihet bygger på en inre väg. Den kan inte förverkligas utan inre avskildhet. Endast genom att analysera sig själv vinner man den självkänedom, som friheten måste byggas på. Endast genom att i meditation göra sig förtrogen med döds-

tanken och genom att utnyttja alla tillfällen att lära sig uthärda plågor och svårigheter vinner man den nödiga tryggheten. Endast genom direkta övningar i att behärska sitt medvetande når man den sinnesfrid i alla livets skiften som friheten förutsätter.

Detta har insetts sedan århundraden och årtusenden, och olika tekniker har utvecklats. De hinduiska och buddhistiska meditationsteknikerna är säkerligen fortfarande de mest ändamålsenliga metoderna. Det frihetsideal som formulerats ovan, är till sin kärna buddhistiskt, och den äldsta buddhistiska litteraturen beskriver en hel arsenal av metoder tillgängliga för den som på allvar vill förverkliga idealet. Ett par elementära metoder ur denna litteratur skall behandlas i en följande artikel. Liknande tankegångar har i Europa uttryckts särskilt av Epiktetos och Meister Eckehart, även om de ej utbildat medvetna och systematiska metoder. Systematiska meditationer är dock ej främmande för västerlandet utan har utformats bl a av jesuitorden. Andra religiösa frälsningsmetoder är ju välkända: omvändelse med starkt emotionellt engagement, medveten framkallning av extatiska och exalterade känsloupplevelser, suggestioner, extatisk dans och musik osv, men de förefaller mera ytliga, då de ej ger en planmässig personlighetsutveckling. Den moderna psykologin har ägnat stora ansträngningar åt att utveckla psykisk hälsa men har endast i ringa utsträckning gått därutöver. För den har samhället varit viktigare än individens frihet och integritet, och de metoder den har utvecklat, har mest syftat till social återanpassning och social funktionsduglighet. Meditativa metoder har dock nu börjat tillämpas även av läkare och psykologer.

Detta ideal är alltså svårt att förverkliga. Om det förverkligas, kan det göra människan till herre över sitt liv, oberoende av inre och yttre slavdrivare. Objektivt sett må det vara meningsfullt eller inte, men den fria människan kan leva sin stund på jorden utan oro och utan hopp och dö utan klagan och utan tacksamhet.

★

HINDUER OCH KRISTNA Forts

oss västerlänningar? Har vi någon användning för dess mystik, extas och myter?

Jag tror vi hellre bör fråga oss om

vi **har råd** att undvara en inblick i Indiens filosofi och religion. Indiskt religiöst tänkande är djupt väsensskilt från det västerländska, och det finns betydande svårigheter för oss att leva oss in i och fatta hinduismens tankeinnehåll, dess levnadsregler och fromhet. Utan att vi djupt tränger in i dess tankevärld blir dess **ande** främmande för oss. Men hinduistisk livssyn är av subtil art och kan berika västerländskt religiöst sökande.

Indiens folk har en fast förankring i hinduismen. Oberoende av olika inbrytningar i tidens strömfåra har "Krishnas leende" fortsatt att lysa över Indien — och över världen i övrigt. Det har t. o. m. i någon mån funnit gensvar i vår kalla och realistiska Nord. I ett brev till professor Hans Larsson 1920 skriver Dan Andersson bl. a.: "Platon och Gita och Upanishaderna ha den förmånen att de aldrig bli utlästa... I Eder nästa bok skriv, att var och en må läsa det han blir mest hel av, och att orosfyllda, trasiga poeter skola läsa Platon och Bhagavad-Gita."

★

SÖKAREN I ETERN

I juli sändes i radion ett samtal med Sven Magnusson. "På jakt efter en livsåskådning" hette femtonminutersprogrammet. Intervjuaren, Peter Cornell, presenterade Sökaren med följande ord.

"... Sven Magnusson... är ensam redaktör för tidskriften Sökaren, som han sköter från sin bostad i Stockholm. Sökaren handlar om livsåskådningsproblem av alla slag. Och inom det fältet är den öppen för allt. Den kommer med tio nummer om året och uppbär ett mindre statligt tidskriftsstöd, men trots att den har ett prenumerantantal som inte ligger så långt under kristna kulturtidskrifter som Vår Lösen eller Kristet forum och ungefär drygt hälften av en sån kulturinstitution som Bonniers Litterära Magasin*), så är den fortfarande efter snart tio år en ganska okänd tidskrift. Den har ett innehåll som ofta betraktas som 'skumt' och som inte riktigt passar in i kulturdebatten. Parapsykologin t. ex. har väl aldrig varit riktigt rumsren i Sverige. Men det går i alla fall inte att ta miste på det kritiska allvaret hos Sökaren. Och därför känns det motiverat att tala vidare med Sven Magnusson, särskilt i en tid som tycks iakttä ett

allt större intresse för världens oförklarliga fenomen."

*) Men BLM har dessutom en rätt stor lösnummerförsäljning. Red.

KONTAKT

Jag söker kontakt med kvinnor och män, intresserade av livsåskådningsfrågor och parapsykologi, för ett meningsfullt tankeutbyte.

Lars Ingvar Lundquist
Axel Oxenstiernas gata 12
724 73 Västerås.

*

Bor Du i Västerås eller däromkring och är seriöst intresserad av UFO, ockultism m.m.? Vill Du träffa likasinnade och närmare forska i dessa ämnen? Du behövs!

Kontakta:

Kent Johansson, Långmårtensgatan 5 C, 722 26 Västerås.

*

Ensamstående pensionär, hälsokost- och trädgårdsintresserad, får till självkostnadspris dela modern trea i stad och sommarhem på landet med likasinnad, ensam dam.

Svar till "Skånestad vid kust", Sökaren f.v.b.

*

Hjälp! Finns det någon av de präster, läkare eller självvårdare, som brukar skriva i denna tidning och som har förståelse för en sökande läggning med dragning till C. G. Jungs, Steiners och Martinus m.m. tankevärld, som via några samtal vill hjälpa en ensam och introvert människa att komma underfund med några saker i sitt liv och kanske kunna ge svar på några allvarliga frågor?

Svar till "En ropande röst i öknen", Sökaren f.v.b.

lärt om
**FREMTIDENS
ASTROLOGI**
ved selvstudium gennem
vort seriøse fjernkursus
Brochure tilsendes

ASTROLOGISK AKADEMI
POSTBOX 932
2400 KØBENHAVN NV

SØTOFTEGÅRD

"En korsvej hvor søgende mødes" — så karakteriserer sig Højskolen Søtoftegård vid Gyrstinge sø i Danmark. Det är en öppen och osekterisk institution som året runt anordnar korta, koncentrerade kurser i livsåskådnings- och människobildningsämnen, ofta över några week-end-dagar, ibland 8 dagar.

Kurserna behandlar sådana ämnen som "De skjutte livslove", "Besøg i Kina", "Reinkarnation — teori eller bevis?", "Hvordan man arbejder på sin udvikling", "Teknik for hverdagsmeditation", "Steiner og yoga", "Det ikke voldelige samfund — det nye samfund", "Universel kristendom" och "Liv efter døden?".

Søtofte vill bl. a. vara en mötesplats för tidens andliga riktningar och befrämja fördomsfria analyser och nya tankar inom filosofi, religion och vetenskap. Man arbetar med frågor som en ny världsbild, kosmiska naturlagar — men även närdemokrati, könsrollsdebatten, generationsklyftor, familjens problem, "motgångens mönster", "handlingens väg" och analys av vardagslivet.

I skolans lilla tidskrift "Jeg-Du" skriver Johs. Dragsdahl, som tillsammans med sin fru, Lene, är skolans föreståndare, att medan många människor nu för tiden ensidigt arbetar med sin tanke för att förstå allt med den, så vill de på Søtofte arbeta med **hela** människan. Många sidor av den mänskliga personligheten har försummats i det nutida samhället. På Søtofte ges impulser till nytt och rikare liv. För några kan detta ske genom mötet med naturen, för några genom samtal med andra och för några genom föredrag med nya synpunkter och perspektiv.

Højskolen Søtoftegård samlar sig kring tre ledord: kommunikation, kreativitet och kosmologi. Kommunikation kan vara av tre slag: med sig själv, med omgivningen och med universum. Alla dessa tre former av kommunikation är nödvändiga för att utbilda en "riklig människa".

Kommunikation med sig själv är självkännedom, att känna och förstå sina egna känslor, stämningar, fördomar, reaktioner i med- och motgångar etc. Självkännedom uppnår man i kontakt med andra. Vi har

också inom oss — förklarar man på Søtofte — en innersta kärna, en gnista av en "riklig människa", och kommunikation med den delen av oss kan bära oss genom svårigheter och utveckla oss.

Kommunikation med omgivningen är relationerna till familjen, skolan, arbetsplatsen, samhället och alla folk och länder. Gemenskap och samarbete är här fundamentala begrepp. Egenskaper som medkänsla och ömtanke är viktiga, men de är sällsyna, eftersom de försummas i det moderna samhället. Det gäller då att ge impulser i rätt riktning till en vidgning av medvetenheten.

Kommunikation med universum är den religiösa eller mystiska aspekten av livet. Det kan innebära att uppväcka känslan för det som växer i naturen, förstå vad som är samarbete med naturen och vad som är motstånd mot naturens liv och lagar. Det är också en mystisk känsla av kontakt med något som är större än människan.

Lene Dragsdahl:

"På Søtofte ser vi meningen med livet som det att give livet mening — menneskehedens vej som fælles ansvar og handling snarere end den enkeltes frelse. Vore interesseområder er derfor nærdemokrati, konfliktforskning, kønsrolle og familieproblematik, sammenhængen mellem kultur og levevis i andre dele af verden."

Om kreativitet — ett av Søtoftes nyckelord — skriver Lene Dragsdahl bl. a.:

"Kreativitet er et af de nye begreber, et af de nye ord i det danske sprog. Måske er der noget betegnende i, at ordet ikke findes i engelske ordbøger fra før 60'erne. Det er måske virkelig et nyt udtryk for en ny opfattelse af menneskets skaberkraft."

Skabe — frembringe noget ud af intet, noget nyt og originalt konstnerisk eller intellektuellt. Skabe en god atmosfære om sig.

Det er jo den dröm vi går med i os. At være livskunstnere, få nye tanker, frembringe noget, få något til att gro.

Kvækerne taler om 'det af Gud der er i enhver'. Den gnist af skaberkraft der er ersteds i hver af os, og som vi i et svimlende øjeblik af

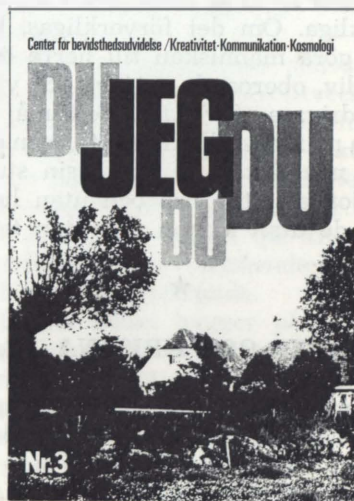
jubel undrende kan få kontakt med. Vi kan kalde det en topoplevelse udløst af musik, af naturens væld, af et samleje i harmoni med den elskede, af en meditation... Hos nogle kan det give sig konstnerisk udtryck, hos andre bliver det indvendigt."

Johs. Dragsdahl om kosmologi:

"Kosmologi — et udtryk, der sikkert er nyt for Dem? Uvant og mystisk? Sprogligt set betyder det 'læren om vores univers'."

'Kosmos' var grækernes ord for univers, der var ordnet og fungerade lovmæssigt. I de senare år tränger ordet kosmologi frem som betegnelse för den vetenskap, der vil arbejde med samspillet mellem vor fysisk-materielle verden og de ikke-fysiske dele af universet. Vi er begyndt at indse, at vores virkelighet er meget større end den materielle del af den." "I de sidste 75 år har naturvetenskabsmaend her og der haft travlt med at bryde grænser og prøve at strække ud over det fysiske univers. Man arbejder med en stråleverden bag atomets 'faste' form. Man sporer et formende energifelt bag menneskets organisme. Man aner et udviklingsperspektiv langt ud over Darwins 'fra abe til menneske'. Man kan vist tillade sig at sige, at en del naturforskare begynder at nå ind til noget, vi kunne betegne som livskraft."

Postadressen till Højskolen Søtoftegård är DK-4100 Ringsted. Med tåg kommer man bäst dit via Store-Merløse station. — Tel. 03/60 11 70.

IMJÄRVI-HÄNDELSENA

Tidningen Ufologen (Box 9024, 600 09 Norrköping 9) informerar om nya UFO-händelser i Imjärvi-trakten i Finland. Aarno Heinonen påstår sig ha fortsatta, märkliga möten med humanoider.

Det är anmärkningsvärt att det ursprungliga Imjärvi-fallet, där Aarno Heinonen och Esko Viljo berättade om närobervation av landad rymdfarkost och iakttagelse av en liten humanoid (Sökaren nr 8, 1970) har fått den tvivelaktiga fortsättning som vi refererade i nr 5 och Ufologen nu upplyser mer om. De senare händelserna kastar ju sin skugga över den först relaterade upplevelsen, som föreföll kunna tas på allvar.

Anders Liljegren har skeptiska kommentarer i Ufologen. Han talar om en "negerande effekt" som förekommer i många UFO-fall: ett ursprungligen intressant och allvarligt fall blir genom nya händelser eller informationer tvivelaktigt. Även i t. ex. fallet Lars Thörn kan man tala om en sådan utveckling.

Vad beror nu detta på? Det vet man ännu inte. Liljegren skriver:

"Det är ändå en bisarr kurragömmalek som tycks utspelas i Imjärvi. Varför kommer det inte fram 'konkreta saker', 'bevis'? Heinonen får en penna som det veterligt inte berättats några detaljer om (rapport 127). Han får en sten som han tvingas kasta bort. Nu senast rapporterar Gösta Malm, medarbetare i UFOAIKA, att Viljo försökt fotografera ett mystiskt ljussken, men att kameran slogs ur handen på honom. Då Viljo öppnade kameran var filmen bränd till aska. Resterne kommer att undersökas i Helsingfors."

Händelserna verkar mera som sagor och sägner än logiskt utformade kontaktförsök från en interstellär civilisation. Kanske skulle vi förstärka mer om det fanns fler detaljer att tillgå.

Gösta Malm säger i en kommentar i samband med Håkan Blomqvists intervju (i Ufologen) den 25 april:

— Det blev ju ett väldigt intresse för det här fallet bl. a. från Sverige där ju FIB-Aktuellt skickade över en reporter. Allt det här gjorde att de två männen började ta händelsen 'hårt', så att säga, och att de kanske så småningom förlorade sinnet för proportionerna. Chocken måste ha varit mycket kraftig när den kunnat invalidisera männen i minst två år."

REKLAM-MATERIAL FÖR UFO

Runda knappar med tefat av "Adamski-typ" mot blå bakgrund och röd text "Flygande tefat visst finns dom" (pris 1:50/st, 5 st 7:—, 10 st 13:—, 25 st 30:—, 50 st 50:—) och silvernålar (pris 1 st 7:—, 3 st 20:—, 5 st 32:—, 7 st 44:—, 10 st 60:—).

Göran Ebbesson

Kämpevägen 27, 151 54 Södertälje
Tel. 0755/678 68.

SÖKER NI

(vilket jag hoppas)
en billig och bra bokbindare för Sökaren, Kosmos-breven mm, vänd Er då till undertecknad. Se också igenom Ert övriga bibliotek o låt inte Er intressantaste litteratur förbli häftad eller skadad. Trevl. o stark s. k. blockbinding kostar i regel end. mellan 6:— o 15:— kr, ber. på format mm. Klot- eller linneband med lösrygg o kapitelband c:a 20:—, 30:—, 40:— kr. Ring för överläggningar. Kanske säkr. mellan 15 o 17. Eller kom upp eft. tel-överensk.

Fru Märta Eriksson
Tel. 08/52 16 05.

FÖR DIG SOM ANVÄNDER RÖKELSE

och uppskattar kvalitet, rekvirera från

SPECIAL-IMPORTEN

Fack 4

104 50 Stockholm 80

handgjord indisk rökelse av högsta kvalitet i stickor. Specialerbjudande: 4 askar med följande dofter: Sandel, Rose, Siro Rose, Sawanke phool.

Pris endast 18:— + porto.
För den som föredrar koner: 4 askar med 12 koner/ask och i följande dofter: Mogra, Sandel, Jasmin och Lavendel. Pris endast kr 16:— + porto.

Rökelsehållaren "Lotus" i sandelträ, 5 resp. 8 cm hög.

Pris kr 11:— + porto.

De alltmer populära

RUDRASH-HALSBANDEN

från Himalayas inre — kan nu åter rekquireras från

SPECIAL-IMPORTEN

Fack 4

104 50 Stockholm 80.

Halsbanden som är tillverkade av 108 rudrash-bär och sammanlänkade med tunn metalltråd. Bäres av alla yögis. Pris små rudrash kr 18:—, medium kr 20:—. Halsband med 108 sandeltråkuler kan också rekquireras.

Pris kr 15:—.

Portokostnader tillkommer.

KONTAKT

Vi är intresserade av bl. a. parapsykologi, naturen, resor, litteratur och vill gärna träffa människor med liknande intressen för utbyte av tankar, erfarenheter och åsikter. Vi bor utanför Göteborg.

Svar till "Vi människor", Sökaren f.v.b.

Kontakt önskas med tekniker som kan föreslå och formulera examensarbete för civ.ing.examen inom den ockulta eller parapsykologiska mättekniken eller angränsande område.

Svar till "Teknolog", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2:— i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 7:—. Moms inräknad.

GAVOR

Bertil Bihagen, Kiruna, 3:—; Sven Wikström, Trångsund, 8:—; Ingeborg Jonsson, Karlskrona, 32:50; Eric Hansson, Stockholm, 3:—; John-Erik Pettersson, Malung, 3:—.

Summa kronor 49:50.

Mycket tack! Red.

A. Information om elixiret, den 250-åriga "Haarlemer healing oil".

B. Information och demonstration av professor Lakhovskys MWO-kroppsenrgialstrare m.m.

Positiva referenser finns.

C. Din personliga BIORYTM uträknas enl. medicinalrådet dr. Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmen.

2. Högsta försäkringsskydd mot den egna mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bl. a. varje bilförare — enl. statistiskt underlag.

D. Alltmer populära manastrålände LAPIS LINGUA

den mexikanska, tjugigt turkosskimrande

"TUR-smyckestenen"

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister kan erhållas genom undertecknad. Många positiva uttalanden om L.L. finns av lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm
Tel. 08 - 33 19 32

BOKRECENSIONER

MÅNGA SLAGS MEDITATION

När Maharishi Mahesh Yogi började sitt internationella meditationsfälttåg för snart 15 år sedan, var den västliga världen, och i synnerhet dess protestantiska del, i stort sett ett vakuum i meditativt avseende. De flesta intresserade hade knappt hört ordet meditation i något meningsfullt sammanhang, innan de fick höra det genom honom. På så sätt blev just Mahesh-meditationen för många lika med begreppet meditation, ett missförstånd som i hög grad befästes genom varumärket "Transcendental Meditation" (TM) vilket tydligen innebär att andra metoder i varje fall inte är transcendentala. Men trots att TM presenterades som en metod som passar alla, var det likväl många som inte kom någon vart med den — i synnerhet i transcendentalt avseende. För dessa måste det ha legat nära att tro att det fanns något hinder i deras egen psykiska konstitution och att meditation alltså inte var något för dem, medan kanske en annan metod skulle ha lett till önskade resultat.

Hur stort meditationsutbudet faktiskt är kan man få ett begrepp om vid läsningen av den nyutkomna boken "Meditationens vägar" (Natur och Kultur, pris 26:— inkl. moms) som består av tolv olika bidrag med Nils-Olof Jacobson som redaktör och medförfattare. Redaktören har vänt sig till en rad personer som går in för olika meditationsmetoder, och han bidrar själv i inledningen och i slutkapitlet med eget material (t. ex. om östkyrkans Jesusmantra-meditation) samtidigt som han med inlevelse och kritisk distans söker ge en balanserad översikt över de olika metoderna och deras gemensamma drag. Jacobson har låtit sina medarbetare bl. a. besvara så konkret personliga frågor som Hur mediterar Ni? och Vad får Ni ut av det? och har därvid uppnått ett starkt inslag av "human element" som många läsare torde finna inspirerande. Ett annat positivt drag hos samlingen är dess stora spännvidd — den räcker från statskyrko-prästernas framställning av protestantisk retreat-meditation till teosofisk frigörelse av det högre jaget, från kväkarnas stilla andakt till meditation i Mantra-Kriya-Yoga, från TM till Zen och till bön och meditation hos Martinus. Det är alltså mycket att välja på, även om sammanställningen, som redaktören framhåller, på intet sätt har krav på fullständighet. I en särställning står den mycket instruktiva artikeln om "Självhypnos". Denna bredd gör att inte bara de speciellt meditations-

intresserade utan alla med intresse för djuppsykologi, avslappning osv. kan ha nytta av att läsa boken.

Samlingen har en god balans mellan östligt och västligt material, och mitt emellan fann jag en särskilt läsvärd artikel av Wilfrid Stinissen om "att leva i meditation". Här görs det klart att meditation, rätt förstådd, bör utvidgas till ett meditativt liv som omfattar hela vardagen och leder till "en ny hållning gentemot tingen" och "en ny hållning gentemot människan"; dessutom framhäver författaren det viktiga i "att ge upp självstyrningen". (Zen-psykologen Graf Dürckheim har skrivit en särskild liten bok om problematiken: "Der Alltag als Uebung".) Det är fel att se på meditation som man ser på gymnastik — ett femtontal träningsminuter som man avstår av vardagslivet och som man under resten av dagen inte mer behöver tänka på. Naturligtvis kan det bli resultat även av det, men om man inte arbetar upp en mediativ helhetsinställning, kan det lätt hända att meditationens eventuella särpräglade erfarenheter inte medför sund själslig växt, utan en sjuklig uppsvällning av egot, en "inflation" som C. G. Jung kallade det. Det är på grund av denna bristande förmåga "att ge upp självstyrningen" som det från Indien och Kalifornien kommer så många miniprofeter och pseudoguruer. I sin protest mot Learys psykedeliskt förvanskade tolkning av "The Tibetan Book of the Dead" har Lama Govinda påpekat den fundamentala skillnaden mellan drogexperiment och äkta meditation. Medan de förstnämnda kan medföra utvidgning av medvetandet, är meditationens mål och mening en fördjupning av medvetandet, vilket är något helt annat. Säkert kan man på meditationens väg också uppleva olika slags psykiska fenomen (hallucinationer, auditioner, viktloshetsförnimmelser osv.) som verkar som en utvidgning av medvetandet (utöver det normala) men i alla transcendentalt orienterade meditationssystem betecknas detta slags resultat som oväsentliga och t.o.m. som hinder på vägen. Vad det gäller är att inte låta sig distraheras utan gå vidare eller — djupare.

En gång träffade jag en av mina gamla burmesiska meditationslärare, som jag inte sett på några år, och han frågade mig vad jag hade fått ut av den långa intensivkursen i Vipassanameditation. Då nämnde jag det mest påfallande och oväntade, nämligen en långvarig psykosomatisk "upplyftning". Naturligtvis var detta ett

delsvar, ett typiskt europeiskt sådant och därför, det medger jag, litet dumt. I alla fall blev den annars så vänlige munken nästan indignerad och svarade att det finns många goda metoder för förbättring av psykisk och fysisk hälsa men att det inte var meningen med meditationskursen. Och däri hade han absolut rätt. Från den kristna traditionen känner vi det motsvarande: "Söken först efter Guds rike..."

Det är därför med all respekt för Hans Hofs insikter i Zenproblematiken som jag frågar mig om hans differentiering mellan allmän Zen och speciell Zen, så som han lär det, är helt försvarlig, eller om den inte snarare får ses som en eftergift för tidsandan, som möjligen kan göra mer skada än nytta. Vi kommer inte ifrån att Zen är Dhyana, och jag menar att det inte är semantiskt hårklyveri, när vi påminner om denna ursprungliga och evigt aktuella betydelse att Zen skall väcka oss till medvetande om vår egen Buddha-natur: Zen är från början till slut Satori-orienterad, och "allmän Zen", som bara "syftar till allmän psykisk och fysisk balans" är liksom amputerad Zen, utan huvud, ett bestämt sätt att sitta och vila sig på, gärna en förberedande övning, men ändå inte Zen. Som sökande européer med oftast agnostisk utgångspunkt har vi alltför lätt att glömma att österns avancerade meditationsmetoder som Patanjalis Raja-Yoga, Ramana Maharshis Jnana-Yoga och Zen-skolorna på intet sätt praktiserar förut-sättningslöst i sina respektive hemland, utan är baserade på en transcendensorienterad livsåskådning och etik — för Zens vidkommande t. ex. på bodhisattvaidealet (om att verka för alla levande väsens frälsning osv.). Den mediterande i östern är genomsyrad av sin högre religiösa tradition; det är inte sin hälsa han tänker på, när han sätter sig ned och mediterar, utan sitt uppvaknande. Och hela meditationsarrangemanget sker i rituella former som påminner honom om detta. Han strävar från början efter den stora Erfarenheten, och den moderna européns upptagenhet med den psykosomatiska minifrälsningen är honom främmande. När det rör sig om verklig Zen, är det inte ens säkert att den stora erfarenhetens väg gradvis leder till allt större inre balans. Zen-mästarna berättar något helt annat, när de kommer in på sina ofta till desperation krisrika vägar från Satori till Satori.

Men jag kan vara enig med Hof och Stinissen om att man inte nödvändigtvis behöver vara buddhist för att ha nytta av

meditation "i Zen-stil". Transcendensorienterad skall man vara; men det bild- och symbolspråk vi ikläder transcendensens verklighet före den stora Erfarenheten är av helt underordnad betydelse.

I TM-artikeln finner läsarna bl. a. en del intressanta informationer om fysiologiska och psykologiska forskningsresultat, som dock helst skall läsas i sammanhang med redaktörens slutbetraktelse, där han påpekar att "det tycks inte finnas någon definitiv skillnad mellan de olika meditationsmetoderna" — och hypnotiska experiment och autogen träning.

Tyvärr får vi återigen höra legenden om "denna enkla och ursprungliga meditationsteknik" som från urgamla tider har hemlighållits i en liten krets invigda — tills alltså Maharishi Mahesh Yogi fick lov att förkunna den för hela världen. I verkligheten använder ju nästan hela hindu-Indien mantrameditation i en eller annan form, och naturligtvis också i den enklaste. Men man skall veta att TMs gudanamn som Ram och Krishna är fulla av religiös betydelse och emotionellt innehåll för en hindu, medan de är meningslösa, ja i bokstavlig mening nonsens-ord för en västerlänning. Tyvärr blir vi inte upplysta om detta enligt min mening centrala problem med TM. Att speciella namn skall ha en egen djupgripande verkan oavsett om man förbinder något med dem eller inte — en sådan uppfattning måste tyvärr karakteriseras som ett utslag av magiskt tänkande med mindre än att den låter sig experimentellt bevisas. Såvitt mig är bekant har man ännu inte uppställt försöks- och kontrollgrupper som blir "initierade" med antingen äkta mantra-ord eller med oäkta nonsens-ord för att jämföra resultaten. Det skulle vara ett intressant experiment och kunde, om det genomfördes under betryggande kontroll, en gång för alla frukäna TMs förkämpar från misstanken att de blandar upp vetenskaplig fraseologi med magiska tankegångar. Personligen menar jag att repetition av nonsens-ord är en utmärkt metod för att uppnå självhypnos. Och väl att märka kan detta medföra transcendensupplevelser, om vederbörande meditör i särskild grad är transcendensorienterad.

Dessa kritiska anmärkningar — i samband med Zen och TM — har gjorts eftersom det rör sig om frågor vilkas räckvidd går långt över den betydelse de har i bokens speciella sammanhang. Det skulle glädja mig om författarna ville ta upp dem till diskussion. Som en ytterligare rekommendation av boken kan jag nämna att den också innehåller en Vägledning beträffande vidareinformation, kurser m.m., som knutits till vissa kapitler, och att de flesta av kapitlen är försedda med utförlig litteraturlista.

Karl Christiansen

NILS-OLOFS KOLLEKTIVBOK

Nils-Olof Jacobsons "Fröet. Gemenskap i tillväxt" (Verbum, pris 29:00 inkl. moms) är en fin liten bok (liten? ja, knappt hundra, inte tätt tryckta sidor) som behandlar en tämligen ny kulturföre-teelse, nämligen storfamiljer och arbets-kollektiv. Det lär finnas hundratals sådana i Sverige, skriver författaren. Men han har valt ut sex stycken, av mycket olika slag, var och en med sin speciella idé, sitt ideal.

Grupperna skildras mest genom bandupptagna, redigerade intervjuer, där medlemmar i gemenskaperna berättar om sitt liv, sina glädjämnen, svårigheter och framtidsplaner.

Emmaus Björkå är ett arbetskollektiv på ett femtiotal personer, som främst sysslar med insamling av kläder och lump för den tredje världen. "Det började 1959, när abbe Pierre var i Sverige och snackade", berättar en av medlemmarna. Men gruppen är mindre religiöst än politiskt (socialistiskt) inriktad. Man vill, säger man, "i görligaste mån stödja alla förtryckta folk". "Vårt stöd eller praktiska solidaritet, som i huvudsak tar sig uttryck i klädsändningar, betraktar vi ej som hjälp eller dylikt. Snarare ser vi det som en återbetalning av en liten del av det västvärlden plundrat de s. k. u-länderna på, för uppbyggandet av sitt eget välstånd."

Marcusgruppen består av män med alkoholproblem, som arbetar på sin egen rehabilitering och inpassning i ett normalt liv. Deras verksamhet omfattar plåtslageri, billackering, loppmarknad och en antikaffär, och de utför flyttningar och vindsröjningar. "...gamla fruar och barn kommer ju hit och hälsar på... Dom var ju vana att se en full jämt, dom tycker det är skojigt att komma hit nu och se en nykter."

Stiftelsen Jord och Kultur i Bodafors är en arbetsgemenskap, med en kärna av två familjer, som ägnar sig åt biodynamiskt jordbruk. Man vill också "värna om en levande bygd, bland annat genom att praktiskt visa att ett småjordbruk med speciell uppläggning kan existera och föda många fler människor än man anar". Man tar också i rehabiliteringssyfte hand om "trasiga människor" för att hjälpa dem hitta tillbaka till ett meningsfullt liv. Alla i kollektivet får lön efter behov, inte efter prestation.

Moder Jord & Söner är också ett jordbrukarkollektiv, där man är rädd om jorden. Det är en handfull ungdomar i Hared på Österlen. "Vi har alla gått igenom stadier då vi har varit påverkade av olika kulturer och strömningar. Vi har varit öppna för impulser. Men vi får andliga upplevelser när vi lever på ett enkelt plan, ostressat nära jorden. Både när vi är tillsammans och när vi är ensamma i skogen — tillsammans med hela kosmos."

Sankt Simons kommunitet är en kristen gemenskap av klostertyp, där man i samarbete med myndigheter tar emot ungdomar från barnavårdsnämnder, ungdomsvårdsskolor, psykiatriska kliniker m.m. "Det är mycket av Fransiscus regel och sätt att leva som vi har tagit upp, och vi börjar känna oss mer som fransiscaner. Viktigt i den fransiscanska traditionen är att man alltid är på väg och ser till att man finns där det behövs, i olika situationer." Man lever i egendoms- och böne-gemenskap och enligt de tre klosterlöftena kyskhet, lydnad och fattigdom; men det är en blandad kommunitet, med både män och kvinnor.

Det sista kapitlet är väl enligt anmälarens uppfattning bokens höjdpunkt. Det handlar om Findhorn i norra Skottland. (Se f. ö. Sökaren 8 och 10, 1972!) Där vill man "demonstrera en andlig livsform, vara pionjär för den nya tidsålderns livsväg i harmoni med Guds vilja och Hans lagar". Utan att själv ha besökt gemenskapen får man här en vision av den nya, goda människan. "Det är en plats för människor som är villiga att ge upp sitt själviska jag i hängivenhet att bygga en ny kultur, ett gruppedvetande, en ny vision."

De här grupperna skapar — som en form av protest — någonting nytt; och åtminstone i en del fall innebär deras arbete mycket värdefulla, kulturella nyvinningar i utvecklingspyramidens topp. Det är experiment med nya samlevnadsformer och nya, grundläggande värderingar, som kan komma att få stor betydelse för framtiden.

Boken är lättläst. Den är också snyggt designad, in- och utvändigt, vilket gör läsningen extra nöjsam.

SM

★

HOROSKOP UTARBETAS

Förutsägelsekalender 1973. Mycket goda referenser. Uppgiv födelsedatum och be om gratis upplysning hos adjunkt M. Solberg, 71 00 Rissa, Norge.

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar i lager varav 200 i pocket.

Rekvirera våra boklistor!

OBS! Ny lista USA — 1800 titlar.

EDISTA postorderbokhandel

Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överens-kommelse per tfn 08/758 62 50.

SM:

LIVETS MENING

Människan i det moderna industri-, konsumtions- och välfärds-samhället har svårt att finna en mening i livet. Så påstås det åtminstone. Hon är "existentiellt frustrerad", som det heter på vetenskapligt språk. En känsla av tomhet och meningslöshet breder ut sig. Och detta är inget symptom på en "den kapitalistiska världens dekadens", om någon skulle tro det. "Dagens sjukdom: förlusten av mening i livet, i synnerhet bland ungdomen, över-skrider utan vidare gränserna mellan de kapitalistiska och socialistiska samhällsordningarna", skrev en gång Oswald Wimmerthal, psykiater vid universitetet i Olmütz, Tjeckoslovakien.

Hösten 1968 upplästes i svensk radio ett föredrag av psykiatern Viktor E. Frankl, varvid bl. a. följande yttrades: "Vid en rundfråga, ett stickprov, bland mina studenter, som jag gjorde för en tid sedan, medgav 40 procent att de kände till denna avgrundskänsla av meningslöshet av egen erfarenhet. Och vid en liknande rundfråga som jag gjorde i USA, var det inte 40 procent utan 81 procent. Och på frågan om orsaken till detta måste jag svara att det är den reduktion, som är så dominerande i den västliga hemisfären, i synnerhet vid amerikanska universitet och colleges. Och reduktion det är detsamma som att framställa något så att ett mänskligt fenomen blir blott och bart ett s. k. epi-fenomen. Kärlek är inget annat än sex. Och det mänskliga själslivet är inget annat än resultatet av en kemisk process, osv., osv."

Människans sökande efter livs-mening gör henne ofta religiös: hon möter Gud, som är högsta varat samt lyckans grund. Allra djupast strävar människan inte efter lycka, säger Frankl, "utan efter en grund, en motivering för att vara lycklig". När hon funnit denna motivering,

inträffar lyckan som en sidoverkan.

Att möta Gud är kanske den dju-paste och skönaste lyckogrund som finns. Det innebär att man uppfattar världsalltet, eller dess ande, som ett personligt, kärleksfullt väsen, en "närstående" vän som ger förvissning om att man är älskad av livet självt och äger en framtid bortom döden.

Människan kan ju också finna mening och lycka i en personlig uppgift, i yrkesarbete, hängiven ideell verksamhet, kärlek och familjeliv. Men för oss alla går obönhörligt tiden: vi åldras, förändras, kanske blir vi "patienter" som får ta mediciner, hålla oss i stillhet. Livets vandring får en ände. Och vid vägens slut står, bildligt talat, exekutionsplutonen och väntar. Den skjuter ihjäl oss — kanske med en hjärtinfarkt, cancerbölder, lunginflammation eller hjärnblödning.

Att vi **behöver** en mening, och behöver det alldeles förtvivlat, är ett faktum.

Fast några säger ju att man inte skall överdramatisera döden. Man skall ta den som något naturligt och enkelt — "livet är slut, och tack för mej" — man somnar in bara; men livet fortsätter, i andra människor. Vad vi tänkt, lidit och glatt oss åt, skall andra på samma sätt tänka, lida och glädja sig åt: Fenomenet Människan lever vidare.

Några (få) har försökt hävda att döden är ett intet, eftersom den inte kan upplevas: du finns till, och aldrig någonsin skall du erfara något annat. Känns det trösterikt?

Men vad är nu livets mening? Det finns många olika svar. Var och en får väl finna sitt eget. Men i alla händelser är det naturligt att vi bekymrar oss om oss själva, om vårt inre, om trivseln och lyckan, och att vi söker se vår plats i de större livssammanhangen.

SÖKAREN

Nr 7 1973 Årgång 10

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgirokonto: 70 60 47-8

Tel: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Konsulter:

Roland Adlerberth

Nils-Olof Jacobson

Bo R Ståhl

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 32:—

Halvår 17:—

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postbox 128, 00 101 Helsingfors 10, postgiro 53 33 2. Helår kostar då 24 mk, halvår 13 mk.

Annonsspriser (moms tillkommer):

Helsida 400:—, halvsida 250:—, småannonser 8:— per cm men minst 24:—.

Copyright resp. förf.

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1973

INNEHÅLL:

Walther Eidlitz:

Det gudomliga ordet enligt bhaktitradi-tionen 1

Åke Haglund:

Tro i Folkrepubliken Kina 4

John Blom:

Brahmacharya 6

Karl Christiansen:

Anna Elisabeth Westerlund, synsk 8

Nils-Olof Jacobson:

Levande vatten 10

Några kristna kulturtidskrifter 14

Svar till Per Glanell 16

Annie Holmqvist:

Hinduer och kristna bör kunna lära av varandra 20

Rune E. A. Johansson:

Nollhypotes och frihet 21